

Stiftsbladet

Folkekirken | Roskilde Stift | nr. 4 august 2019 | 70. årgang

TEMA

DANNELSE I KIRKELIGT REGI

Vin og viden
Drop-in vielser
Det kyndige lægfolk
Ny kirke i Trekroner

Dannelse

af Peter Fischer-Møller, biskop

Dannelse. For nogle har ordet en klang af Emma Gad, og "man tager en sølvske...". Sådan noget lidt gammeldags med pæn opførsel og gode manerer. Og det skal der ikke siges noget ondt om her. Men når vi vier et nummer af Stiftsbladet til "dannelse", så er sigtet et andet. Her handler det om, hvordan vi som mennesker udvikler os til at blive ansvarlige medborgere i et demokratisk samfund.

Her i Danmark har vi en stolt tradition at knytte til ved: den grundtvigskoldske pædagogik og højskolebevægelsen. En uddannelséstænkning, der tager udgangspunkt i børns nysgerrighed og unge menneskers lyst og evner og engagement, og som netop sigter imod at udvide vores horisont, så vi kan tage medansvar for et samfund præget af frihed og folkestyre. Grundtvig kaldte det "skolen for livet" og satte det op imod "den sorte skole", der tænkte om eleverne som tomme kar, der skulle fyldes med de kundskaber, som lærerne mente, var nyttige.

Men hvordan går det med "skolen for livet" i en tid, hvor alle går rundt og taler om kompetenceudvikling, og PISA-undersøgelserne flourer? Det spørgsmål stillede folkekirkens biskopper sig for 7 år siden og inviterede en række dygtige fagfolk bl.a. Ove Kaj Pedersen, Alexander von Oettingen og Ove Korsgaard til at holde oplæg ved en konference. Det var så interessant og frugtbart, at Religionslærerforeningen kort efter foreslog, at vi sammen inviterede til en konference året efter. Det førte igen til, at biskopperne i samarbejde med Danmarks Lærerforening og Skole og Forældre inviterede til en stor åben konference under overskriften "Hvad skal vi med skolen?". Den konference gav inspiration til mange lokale samarbejder mellem de folkekirkelige skoletjenester og de lokale lærerforeninger og forældre-sammenslutninger.

*Biskop Peter Fischer-Møller var blandt deltagerne under Himmelske Dage på Heden.
Læs mere herom sidst i bladet. Foto: Henrik Vinther Krogh*

Det er rigtig godt og glædeligt, at "dannelse" er kommet på dagsordenen. Det er vigtigt, at vi som medborgere blander os i debatten om skole og uddannelse, så der ikke kun bliver fokus på, hvordan vi får givet den kommende generation de kompetencer, der skal til, at de selv og det danske samfund kan klare sig i den internationale konkurrence for at sikre fortsat materiel og økonomisk vækst.

Kirke og kristendom har meget at byde ind med i den sammenhæng. Og vi kan glæde os over, at den skepsis, man for en generation siden kunne møde blandt skolefolk i forhold til det kirkelige, langt de fleste steder er udskiftet med nysgerrighed og lyst til samarbejde. Og vi i kirken kan også lære rigtig meget af det tættere samarbejde med skolefolk til gavn og glæde for vores konfirmander og de mange andre, der deltager i en eller anden form for kirkelig undervisning.

Det er vist det, der på nudansk hedder en win-win situation.

STIFTSBLADET, JUNI 2019

Udgiver:
Roskilde Stift
Palæet, Stændertorvet 3A,
4000 Roskilde.
Tlf. 4638 1920
www.roskildestift.dk

Følg Roskilde Stift på Facebook:
www.facebook.com/roskildestift

Ansvarshavende redaktør:
Otto Lundgaard
tlf. 4033 2127
e-mail: nol@km.dk

Roskilde Stifts
kommunikationsmedarbejder:
Rasmus Birkerød
tlf. 3027 2319
e-mail: rabi@km.dk

Fotos:
Christina Molbech,
Henrik Vinther Krogh, Rasmus
Birkerød og Otto Lundgaard

Forsidebillede:
Christina Molbech
*Billedet er taget under Lande-
modet den 19. juni, hvor biskop
Peter Fischer-Møller åbnede
haven for gæster til en god
stund i sommersolen.*

Korrektur: Lisbeth Grønberg og
Peter Nielsen

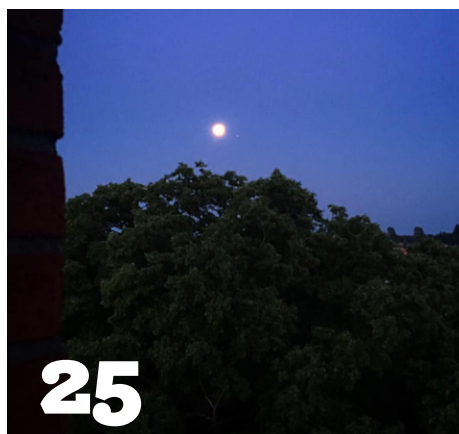
Layout: Itkin grafisk/itkin.dk

Tryk: KLS PurePrint A/S
Papir: Pureprint Uncoated

Oplag: 2.700.

Næste nummer af Stiftsbladet
udkommer oktober 2019
Tema: Fælles om døden

Deadline for indlæg: 23. august

25

26

33

36

TEMA

Dannelse og folkekirken 2019	4
Vin og viden	6
Måske handler det om, at folk er mere oplyste i dag	8
Samtalerum.	9
Det kyndige lægfolk	12
Åndelig dannelse	13
En engel i lommen	14
Hvilken bog kunne du tænke dig at læse	16
Tale film, tale liv	19
Voxpops	23
Dannelse – Stiftsråd og arbejdsområder.	24

GANG I KIRKELIVET – LIV I KIRKEGANGEN

Månelandingsgudstjeneste	25
Hvad vil du foretrække.	26
Dannebrog lagde til.	27
Dannebrog gik til top(s).	28
Ny kirke i Trekroner taget i brug	32
I medgang og modgang, men ikke i huj og hast.	33

HIMMELSKE DAGE PÅ HEDEN

Stiftskursus	Bagside
--------------------	---------

Dannelse og folkekirken 2019

Tekst: Anita Hansen Engdahl, teologisk konsulent i Roskilde Stift

Dannelse er et meget komplekst begreb.

Stærkt forenklet dækker dannelse over både den proces, som et menneske gennemgår, når det erhverver sig viden, færdigheder og holdninger i den kultur, som det lever i, men også over selve resultatet af processen. Dermed har det noget med undervisning og opdragelse at gøre.

Men dannelse er mere end det. Det er et samlet hele, som foregår ud fra et bestemt menneske- og samfundssyn, hvorigennem menneskets personlighed bliver til. Dannelse har altså noget med livforståelse at gøre og dækker også over, hvordan vi som mennesker reflekterer og reagerer på det, der er fremmed eller anderledes end os selv.

Dannelse sker på mange måder, og der findes adskillige dannelses-teorier og dannelsesidealer. I Danmark har særligt det nyhumanistiske-klassiske ideal og det folkelige-grundtvigske ideal haft stor indflydelse. Især vores uddannelsesinstitutioner og kirken har bidraget til disse dannelsesidealer.

Det nyhumanistiske-klassiske dannelsesideal

Dette dannelsesideal går tilbage til det gamle Grækenland og er et vesteuropæisk dannelsesideal, hvor

målet var at danne en kultiveret person, der kendte til litteratur, kunst, klassiske sprog (fx latin og græsk), musik, var veltalende, havde gode manerer og blev et harmonisk menneske.

“

Mange af de nye tiltag, som kommer frem inden for kirken i disse år, tolker jeg som kirkens måde at nytolke dannelses-traditioner på.

Dannelsesidealet var altdominerende i Danmark fra reformationen og til et stykke op i 1800-tallet og spiller stadigvæk en stor rolle i ikke mindst mange privatskoler. I en tid, hvor paratviden kan hentes ved et tryk på telefonen, færdigheder kan læres via en video på YouTube, og borgerlige dyder er gået af mode, kommer den klassiske dannelse nemt i modvind. Og når uddannelse bliver underlagt en markant økonomistyring med målsætninger, evalueringer, specialiseringer, og alt måles efter, om det har nytteværdi, får dannelsesidealet endnu sværere vilkår.

Fra en talepause arrangeret i samarbejde mellem Hugo's Kølder i Køge og en gruppe præster i Køge provsti. Under talepausen skabes rum, tid og god stemning for den dybe samtale, der rusker mennesker ud af hverdagen og ind i spørgsmålet om liv og død og alt derimellem. Foto: Leif Tuxen.

Det folkelig-grundtvigske dannelsesideal

Grundtvig brød med det klassiske dannelsesideal, som han fandt var død bogstavlærdom. Han bød i stedet ind med det, som siden er kaldt det folkelig-grundtvigske dannelsesideal, som sigter mod folkeoplysning og almindelig dannelse. Alle grupper i befolkningen skulle have fælles viden og værdier inden for historie, sprog, kultur og kristendom, så de kunne blive gode medborgere, der tog ansvar for landets udvikling og fremmede demokrati. Hans dannelsesideal vandt særligt frem via højskolerne og de grundtvig-koldske friskoler. Undervisning var fortællinger på modersmålet, samtaler, fællessang, idræt og afprøvning af fagene i praksis.

I en tid som vores, hvor befolkningen ikke længere har en fælles reli-

gion, dansk herkomst og menneskesyn, og hvor individer sættes højere end fællesskaber, får dette dannelsesideal svære vilkår.

Dannelsesidealet som barn af sin tid

Alle dannelsesidealer er blevet til i en bestemt tid og præget af historiske forandringer i samfundet; den demokratiske udvikling; fremkomsten af nye medier; tekniske udviklinger og mødet med andre kulturer. Samt de to ovennævnte idealer. De er ikke forældede, men kan heller ikke overføres 1:1 til vores tid. De må nytolkes og samtidig spille sammen med de nye dannelsesidealer, som siden er dukket op og forholder sig til nogle af tidens udfordringer. I vores tid er spørgsmålet om digital dannelse til eksempel væsentligt.

Folkekirke og dannelse anno 2019

Folkekirken er en vigtig aktør, når man i disse år debatterer dannelse. Ofte tager markante kirkelige debattører rollen som den, der er kritisk over for samfundsudviklingen og som fortæller for genindførelse af både det klassiske og det folkelig-grundtvigske dannelsesideal. Lokalt i sognene overvejer præster

og menighedsråd hele tiden, hvordan dannelse kan ske i en kirkelig kontekst, og hvordan folkekirken kan bidrage til dannelse.

Folkekirken bidrager stadigvæk meget stærkt til den klassiske dannelse. Det sker gennem foredragsrækker, kirkehøjskoler, koncertvirksomhed, omvisninger i kirkerum. Og selv om man bruger moderne undervisningsmetoder, er både minikonfirmand- og konfirmandundervisning vægtige bidrag til klassisk dannelse. Vi bidrager til at blive harmoniske mennesker ved at lære folk hensynsfuld adfærd og gode manerer; vi lærer folk at drøfte etiske spørgsmål og store eksistentielle spørgsmål.

Folkekirken bidrager til det folkekirkelig-grundtvigske dannelsesideal gennem kirke-skolesamarbejde, gennem forkyndelsen af kristendom, når vi forestår ritualer, som gør, at folk samles, og når vi højtideligholder historiske mærkedage som eksempelvis 4. maj, valdemarsdag, grundlovsdag og dagen for Danmarks udsendte. Vi lærer folk at synge fra salme- og højskolesangbøgerne og hejser flaget ved enhver given lejlighed. Gennem lægmandsdeltagelse, menighedens indflydelse og deltagelse samt menighedsrådsarbejde opøver vi folk i demokratisk dannelse.

Dertil kommer mange nye tiltag, som måske er svære at placere inden for de ovenstående dannelsesidealer. Mange af de nye tiltag, som kommer frem inden for kirken i disse år, tolker jeg som kirkens måde at nytolke dannelsesstraditioner på. Her forsøger man at hjælpe mennesker, som lever i en flerkulturel og individualistisk tidsalder, til at forholde sig til de mennesker og den kultur, der er forskellig fra dem selv og derigennem blive sig selv. I et samfund, hvor vi i dagligdagen lever meget opdelt og primært færdes sammen med nogle af samme alder, køn, uddannelse, levevilkår

som os selv, får vi brug for rum, hvor vi mødes med dem, der er anderledes end os. Kirken arbejder med at skabe rum, hvor rige møder fattige, unge møder gamle, kristne møder ikke-kristne (fx lige fra ateister, buddhister og muslimer og shamaner), hvor akademikeren møder den ufaglærte, og violinisten møder rapperen. Møderne er ikke til for, at vi skal overtage hinandens værdisæt. Møderne fremmer respekten for den anden, men er først og fremmest med til, at jeg i mødet med det fremmede og ukendte anderledes kan blive mig selv.

“

Moderne er ikke til for, at vi skal overtage hinandens værdisæt. Moderne fremmer respekten for den anden, men er først og fremmest med til, at jeg i mødet med det fremmede og ukendte anderledes kan blive mig selv.

Når Køge kirke til eksempel inviterer byens borgere ind på et værts- hus eller spillested, sætter os i grupper, hvor vi ikke kender hinanden på forhånd, og giver os spørgsmål, hvor vi skal debattere temaer som kreativitet eller samvittighed, ja så bliver vi meget klogere på vores medmennesker, men endnu klogere på os selv, og hvad vores kristne kultur betyder for os og de holdninger, vi har.

En professor i litteratur ved navn Edward Said har udtrykt, at mennesket udvikler sin menneskelighed ved at møde og forholde sig til det almenmenneskelige. Folkekirken sørger i disse år for, at kristendommen stadigvæk er en stemme i samtalen om det almenmenneskelige.

Nyt koncept efter højmessen:

”Vin og Viden”

Sorø-præsten Kristian Østergaard introducerede sidste efterår et nyt arrangement efter gudstjenesten. “Vin og Viden” er 15 minutter med bobler og foredrag om en forfatter, der belyser, hvad det vil sige at være et kristent menneske. Forfatterne siger nogle gange tingene bedre end i skriftstederne, siger Kristian Østergaard. Konceptet fortsætter dette efterår.

Tekst og fotos: Rasmus Birkerød

Han står i hoveddøren, da han var-
ler, at min parke-
ring foran præste-
boligen på Asser
Riigsvej i Sorø givetvis vil koste en
parkeringsbøde.

Jeg parkerer igen.

Om jeg vil have kaffe? Ja, tak.
Længere er velkomstseancen med
høflighedsfraser og smalltalk ikke.

For sådan er det med Kristian Øster-
gaard. Et let genert smil erstatter de
sædvanlige almindeligheder. Helle-
re en samtale med indhold end æv-
le-bævre om vejr og vind. Hellere
direkte til sagen end for meget tom-
gang. Hellere udveksle en eksisten-
tiel tanke end overfladiske ord.

Derfor er Sorø klosterkirkes kon-
cept ”Vin og Viden” helt i Kristian
Østergaards ånd. 15 minutters kon-
centreret miniforedrag efter guds-
tjenesten tilsat et lille glas.

- Jeg bruger en del tid på at forbere-
de det. Det tager faktisk lang tid at
levere noget, der er kort og præcist,
siger Kristian Østergaard og afslør-
er fra samtalestart, at den søn-
derjyske melodi i Østergaards dia-
lekt ikke har forladt ham, selvom
han har boet i Sorø i godt 16 år.

Det er de store forfattere, filosof-
fer og teologer, der er i fokus, når
Østergaard inviterer til ”Vin og Vi-
den”. Dem, der rykker ved os, siger
os noget om menneskelivet og ev-
ner at få os til at se vores eksistens
gennem nye prismen. Pontoppidan,
Løgstrup, Benny Andersen, Emily
Dickinson – for blot at nævne nog-
le, der krydser vores samtale denne
formiddag i Sorø.

Sig sandheden, men sig den skævt

Sidstnævnte har i 1800-tallet sat ord
på, hvorfor forfattere ifølge Øster-
gaard nogle gange siger tingene
bedre end selve skrifterne.

- Dickinson skriver for eksempel i et
digt sådan her:

*Sig sandheden, men sig den skævt -
beskyt den med en maske -
for klart for vores svage glæde
vil sandhed overraske -
Børn bliver fortrolige med lyn
ved en blid forklaring -
gradvist skal sandhed ses,
man bliver blind af åbenbaring*

- Det er det, litteraturen kan give
os. Al stor litteratur rummer en mor-
al, som vi mærker som læsere, når
vi henrykkes eller forarges, får ån-
denød eller ånder lettet op. Littera-
turen giver os på en skævt udtryk

måde brudstykker af, hvad det vil
sige at være menneske, så vi ikke
får en åbenbaring – men ser sand-
heden gradvist, som Dickinson for-
mulerer det.

Østergaard ser ”Vin og Viden” i
Sorø som en væsentlig opgave, når
man taler dannelse i folkekirken.

- Det senmoderne menneske er
ikke et overfladisk menneske. Så
hellere færre arrangementer med
kvalitet end mange arrange-
menter med noget indhold, man kan få
andre steder. For udbuddet af kul-
turtilbud er stort, og folk er kræsn-
e, mener han.

Præstearbejdet som en sigte

”Vin og Viden”-arrangementet hol-
des altid inde i kirken, og det er
der en pointe i, slår Kristian Øster-
gaard fast.

- Jeg ser præstearbejdet som en
sigte, hvor det man hælder ned i
sigten løber samme vej. Derfor er
det naturligt, at præstearbejdet
foregår i kirken. Arbejdet skal være
i samklang med det, man kan kal-
de kristen dannelse. Alle arrange-
menter bør holdes op mod, om det
fremmer forståelse af, hvad det vil
sige at være et kristent menneske,
siger han.

Det er en ”syrestet”, ikke alle arran-
gementer i folkekirken består, me-
ner han.

- Vi skal jo gøre os klart, hvad vi vil
med vores arrangementer. Er de til
almindelig adspredelse, eller er det
noget, der gør, at der for eksempel
kommer flere til gudstjeneste, spør-
ger Kristian Østergaard og tilføjer:

- Vi laver måske for meget, der ikke
peger mod kirken, siger han og
nævner i den forbindelse de mange
spisearrangementer i kirken.

- Vi deltager jo forvejen meget i den
slags arrangementer, og vi spiser
jo allerede rigeligt i Danmark. Så
når vi spiser sammen, løber arran-
gementet så ned gennem sigten,

som det skal? Peger det mod kirken, gudstjenesten og kristendommen, spørger Kristian Østergaard og giver dermed forklaringen på, hvorfor det er vin, der serveres i Sorø og ikke sandwich.

Øs af teologens spidskompetencer

Han mener, at projektet i Sorø sagstens kunne gennemføres mange andre steder. Men det er hans indtryk, at mange præster skal stole mere på, at de har noget at give menigheden, siger han.

- Teologer er jo gode læsere. Giv menigheden noget af teologens spidskompetence. Mange præster vil have godt af mere selvtillid. Stole på, at de har noget at byde på med den lange uddannelse, de har taget.

Er det ikke en meget elitær tilgang til sit fag?

- Jo. Præster tilhører en uddannelsesmæssig elite. Det skal præsten vende til gavn for menigheden. Fordi teologen har noget at byde på, man ikke kan få andre steder i det store udbud af kulturtilbud, der findes. De fleste præster har gennem masser af begravelsestaler, vielsestaler og et hav af prædikener udviklet nogle kommunikationsevner, som bør komme til deres ret.

Kristian Østergaard afholder "Vin og Viden" 3-4 gange per halvår. Første arrangement i efterårssæsonen finder sted i begyndelsen af august.

FAKTABOKS

Om Kristian Østergaard

Født i 1966 i Tripoli, Libyen. Vokset op i Gråsten i Sønderjylland. HF-student fra Sønderborg Statsskole, 1985. Eksamen i litteraturhistorie i 1988. Teologisk kandidat fra Aarhus Universitet i 1996. Præst i Sorø siden 2003. Har udgivet flere bøger. Senest "Mirakler og milepæle" i 2016.

Kristian Østergaard om nogle af de forfattere, han sætter fokus på i "Vin og Viden".

BENNY ANDERSEN

- Det er med god grund, at mange teologer bruger ham og citerer ham. Alle kender hans sange, men som digter er han bedre end mange måske tror. Han siger sandheden skævt.

- For eksempel siger han i et digt: "Vi har fået fem fingre på hver hånd, det må man da sige er rundhåndet". - Altså Benny Andersen skriver med en klangbund af taknemmelighed - dette, at vi har fået noget skænket.

HENRIK PONTOPIDAN

- Få har som Pontoppidan indblik i de skjulte irgange i sindet, hvor mindreværdsfølelse og storhedsfølelse er hemmeligt forbundne og endnu færre digtere har så megen sans for samspillet mellem arv og miljø som Pontoppidan demonstrerer i "Lykke-Per".

- I litteraturhistoriske fremstillinger hedder det gerne, at "Lykke-Per" er en udviklingsroman. Men Per udvikler sig ikke. Han ender med at afvikle sig selv, så "Lykke-Per" er måske et eksempel på en afviklingsroman. Som vejassistent i Thy erkender han, at han nok ejer talent, men at han mangler evnen til at forvalte det, og at han som menneske savner den kontaktskabende evne.

- Pontoppidan fortæller en meget aktuel historie, man ikke sjældent støder på i medierne. Den handler om en person, som opnår det, han eller hun ønskede sig. Nu brænder den pågældende bare ikke for sagen længere. For som midtvejskrisens klassiske spørgsmål lyder: Var det bare det?

K.E. LØGSTRUP

- Det største sammen med Kierkegaard indenfor filosofi, som vi har frembragt her i landet. Man vil kunne beskæftige sig med ham altid. Alle hans bøger cirkler om dette grundlæggende synspunkt, som han formulerede i 1938:

"Glæden kommer, uden vi ved af det, gennem vort syn og hørelse som glæde over lys og landskab og toner (...) det glædelige er ikke det brugbare, men det er det, vi ikke kan gøre noget som helst andet med end - modtage. Glæden er glæde over det skabte."

“Måske handler det om, at folk er mere oplyste i dag.”

Under Himmelske Dage på Heden kiggede Stiftsbladet forbi på Mulighedernes Marked for at få en status på kirkernes voksenundervisning. Noget tyder på, udviklingen går rette vej. Det kan ikke mindst brugerne takkes for.

Tekst og foto: Otto Lundgaard

I forlaget Eksistensens telt på Mulighedernes Marked går arbejdet tjept dagen før åbningsdagen. Stablerne af bøger vokser i takt med, at tomme kasser ryger over i bunken. En del af kasserne er formentlig blevet til genbrugspap, når kirkefestivalen engang er forbi. Interessen for teologisk brugslitteratur er nemlig stigende, men at der stadig udkommer nye bøger hænger til dels også sammen med en stigende interesse for aktiv medvirken blandt deltagerne i kirkernes voksenundervisning.

Det kan redaktør Niels Roesgaard Mose tale med om – og ham fik vi en multitasking-lignende samtale med, alt imens han og redaktør Charlotte Ekstrand pakkede endnu flere bøger ud og satte på plads.

- De nyeste materialer, vi har, afspejler ønsket om en flad struktur i undervisningen, fortæller han og uddyber: - Altså, hvor man som deltager føler, at man selv bidrager med noget og ikke så meget tænker det som et sted, hvor man skal have fyldt noget på. Og de materialer, vi har, lægger også op til, at præsten som oftest skal have en decideret lille eller en ikke-rolle, og at præsten i højere grad er tænkt som facilitator – uden at han eller hun nødvendigvis bliver frataget sin autoritet.

Der pakkes ud og stilles frem, så bøgerne præsenterer sig godt for brugerne. Eksistensens redaktører Charlotte Ekstrand og Niels Roesgaard Mose har prøvet det for:

- Det kan godt ske, at man som præst synes, man sidder med fem guldkorn, der bare skal afleveres lige nu, men dem holder man selvfølgelig tilbage – fordi det ikke er dét, der er pointen med det. Vejen til erkendelse er at finde ud af nogle ting både hos sig selv og i fællesskab; at vi sammen opnår nogle indsigter og lærer af hinandens synspunkter.

Hvad tænker du, årsagen kan være til denne udvikling?

- Måske handler det om, at folk er mere oplyste i dag. De mange samtalekort, der er blevet helt utroligt populære, og vores nye udgivelse "Samtalerum" er baseret på en tanke

om, at alle bidrager med det, de nu kan, og sammen finder frem til nogle indsigter. En målgruppe kan fx være dem, der ved nogle ting om et emne i forvejen og derfor ikke har lyst til at komme og få et Grundtvig-foredrag. Derimod vil de gerne komme og selv tale om liv og død og kærlighed.

Så ønskerne om fornyet materiale er altså fra deltagerne selv?

- Jojo, i hvert fald. Ideerne til os er jo kommet fra præster og kirkeligt ansatte, som har hørt et ønske fra deltagerne, har set behovet for det, eller selv har fundet på det.

Men at behovet ikke bare er opstået, men til dels har karakter af sideeffekt i forbindelse med anden kirkeleg undervisning, er en vigtig pointe. - Flere ting er udsprunget af den situation, at man har skullet opfinde et godt koncept til aftener for konfirmander og deres forældre, som også gerne ville møde op og tale om de emner, der var på tapetet for deres børn.

- Så mon ikke en del af det at få øje på det hul har været konfirmandforældreaftenerne? At man har set, at der har været et sted, hvor nogen har haft lyst til at tale sammen?

SamtaleRum

- eksistenssamtaler for voksne i folkekirken

Som I læste i interviewet med forlaget Eksistensens redaktør, går tendensen i kirkernes voksenundervisning i retning af, at deltagerne i fællesskab finder frem til undervisningens udbytte. Bogen SamtaleRum viser hvordan. Stiftsbladet giver ordet til forfatterne.

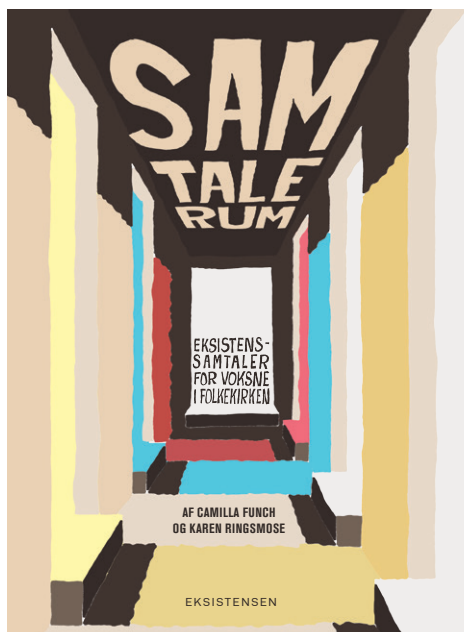
Tekst og foto: Camilla Funch og Karen Ringsmose

Det har længe undret os, at vores egen generation er så fremmed over for kirken. En generation der ønsker, at kirken er der som en baggrundsfigur, der kan huse familiens dåb, konfirmationer og begravelser, men for hvem kirken ingen rolle spiller i hverdagen. Til trods for at de er eksistentielt søgende, vender de sig ikke mod kirken med deres etiske, religiøse eller eksistentielle spørgsmål.

Hvordan får vi som folkekirke skabt samtalerum, der adresserer de eksistentielle emner, der optager målgruppen mellem 25-50 år uanset uddannelsesniveau og kendskab til kristen terminologi? Mennesker midt i livet og arbejdslivet, som indgår i relationer til venner, familie, kollegaer, og som har et kærlighedsliv og i mange tilfælde børn, med alt hvad det tilsammen medfører af tilværelsesspørgsmål. En målgruppe, der efterspørger pauser og tid til eksistentiel refleksion; ånde-

Bogens forfattere (Camilla til venstre, Karen til højre). I samtale på Paludan Bogcafé i Fiolstræde i København, hvor de har skrevet store dele af deres bog SamtaleRum.

Bogen SamtaleRum udkom i december 2018 på Eksistensens Forlag og kan købes på forlagets hjemmeside til 268 kr. Bogens forfattere kan bookes til oplæg og temadage via deres facebookside 'samtalerum'.

huller, vi som folkekirke kan være med til at skabe i form af samtaler, der udfordrer og nærer.

Tendenser i tiden vidner om, at de 25-50 årige vil inddrages og være medskabende:

- Det, de deltager i, skal give mening for dem.
- Betingelsen for, at den store fortælling, som kristendommen er, giver mening for dem, er, at den taler ind i deres lille fortælling.
- De foretrækker at søge mening i fællesskab med andre

I vores nyligt udgivne bog SamtaleRum kommer vi med bud på, hvordan man kan etablere en eksistenssamtale, der respekterer disse behov for inddragelse, medskabelse og samvær. Den tager udgangspunkt i et åbent spørgsmål, der angår et alment livsfænomen, som alle deltagere kender til og sammen udforsker i grupper. Herved undgår man, at eksperter så at sige definerer sagen på forhånd. Undervejs inddrages folks egne erfaringer for således at øge

deres oplevelse af, at samtalen giver mening for lige præcis dem.

En god samtale er dannende. Den er som fremkaldervæskan, der får konturer, der før var utydelige, til at træde frem. Gennem den, i mødet med andre mennesker, perspektiver, spørgsmål og fortællinger, bliver vi bragt ud af os selv og ind i en fællesmenneskelig verden. De indsigter, vi taler os frem til, er mere, end vi kunne opnå hver for sig. En god samtale er famlende og fokuseret på samme tid, den udforsker og afprøver, men forholder sig samtidig til sagen.

I vores bog har vi udformet 10 samtaleoplæg om fænomener som lykke, ensomhed, frihed, kærlighed og angst. Ideen har fra starten været at eksperimentere med at skabe samtalerum – såvel rent fysisk som eksistentielt. Rum der motiverer folk og nærer deres længsel efter et eksistentielt sprog, der for os at se er forudsætning for al kirkelig undervisning og forkyndelse, og som de seneste 50 år er blevet svækket. Et sprog, der gør livet større, og som i

vores optik naturligt udspringer af undren.

Undren kan forstås som en åbenhed, der holder betydningen af de ord og begreber, som vi knytter til grundlæggende livsfænomener, i bevægelse. Det, der er underfuldt, fylder os med undren. Vi rammes af en forundring over, at det er. Hermed er der en vis lighed mellem undren og en skabelsteologisk grundholdning.

Fire samtalerum

Den samtale, vi præsenterer finder sted i grupper på 6-12 deltagere og ledes af præsten, kirke- og kulturmedarbejderen eller en engageret frivillig. Den bevæger sig gennem fire rum fra et individuelt og subjektivt afsæt ud mod en bredere erfaringshorisont og almene indsigter. Netop den bevægelse gør samtalen etisk og eksistentielt dannende.

I rum 1 sporer deltagerne sig i tremandsgrupper ind på dagens fænomen og spørgsmål, f.eks. 'Hvad er i grunden kærlighed?' Det gør de via en erfaring, de har gjort sig, som de synes, fortæller noget om fænomenet. En erfaring, vi kalder en lille fortælling.

I rum 2 undersøger de i grupper på op til 12 deltagere en udvalgt lille fortælling med særligt blik for, hvordan dagens fænomen kommer til udtryk netop her, og hvad fortælleren synes at tage for givet i relation til det. Hvilke forforståelser er på spil? Her når de frem til et foreløbigt svar på det indledende spørgsmål.

I rum 3 får deltagerne mulighed for at lade deres foreløbige svar udfordre og justere af store fortællinger, eksempelvis bibelske fortællinger, filosofi eller æstetiske udtryk, såsom musik, billedkunst, film og skønlitteratur. Her er det samtalelederens opgave at finde store fortællinger, der kaster lys over dagens fænomen.

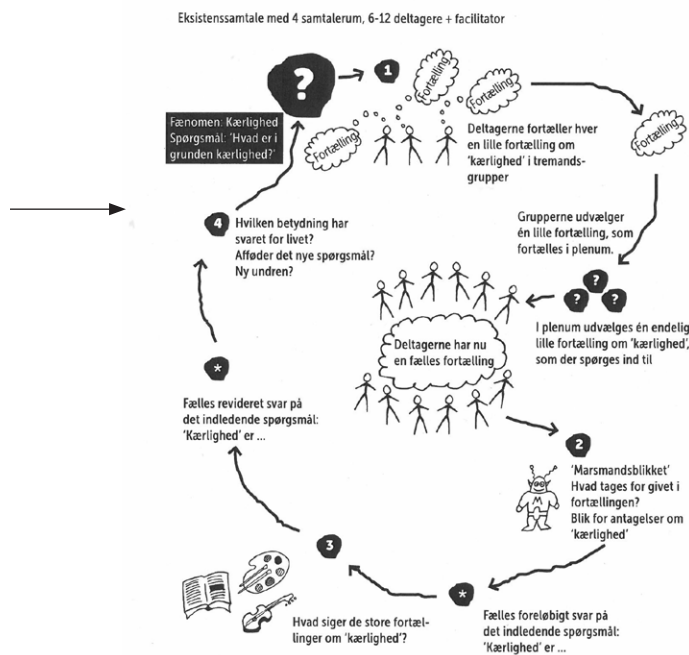
I rum 4 drøfter deltagerne afslutningsvis, hvad samtalen i praksis

betyder for deres liv. Ændrer den noget? De bliver opmærksomme på nye spørgsmål. Samtalen, der udspandt sig af det levede liv, vender tilbage til det. Den er cyklisk og når af samme grund ikke frem til et endeligt svar.

Som tegningen viser, er målet at bringe den lille og de store fortællinger i frugtbart samspil. Fortællinger føjer mening til livet. Vi fortæller om livet for at forstå det. Vi forsøger hele tiden at fortælle hinanden de bedste historier, vi kan fortælle om 'det Sande, det Gode og det Skønne'. Netop derfor ligger der etiske og eksistentielle indsigter gemt i fortællingen. I vores bud på eksistenssamtalet baner den lille fortælling vejen fra deltagerens eget liv til de store fortællinger, herunder kristendommens.

Den lille fortælling er en kort usentimental beskrivelse af en konkret erfaring, som deltageren har gjort sig. Den betragtes som bolig for almene livsfænomener, på linje med de store fortællinger. Her kan deltagerne blive kloge på fænomener, som eksempelvis kærlighed. Arbejdet indebærer i dette tilfælde at deltagerne først erindrer en erfaring med kærlighed, som de hernæst gengiver. Hvad gjorde indtryk? Hvad siger fortællingen om kærlighed?

Som samtalsens afsæt og grundtone tilgodeser den lille fortælling det 1. persons-perspektiv, som individualiseringen har gjort til en pædagogisk og formidlingsmæssig præmis i vores tid. Den er et udtryk og en respekt for, at deltagerne har individuelle tilværelsesforståelser, tanker, idéer, antagelser om og erfaringer med, hvad det gode liv er, som bevidst eller ubevidst kommer til udtryk i deres holdninger, vaner og handlinger – og altså også i deres små fortællinger om det liv, de lever. Afsættet i den lille fortælling er tænkt som et medspil til individualiseringen. Modspillet består i, at samtalen hurtigt forlader det subjektive og bliver alment dannende.

Tegning fra bogen, der skal illustrere vejen gennem eksistenssamtalens fire rum.

Er det nyt at eksperimentere med denne type samtale i folkekirken? I denne specifikke form, ja. Men generelt er samtalekulturen i folkekirken under forandring. Der er i stigende grad fokus på deltagerstyring og inddragelse af menigheden i kirker rundt omkring i landet.

For os at se er det afgørende at udnytte de allerede eksisterende kontaktpunkter mellem folk og kirke, hvad end man planlægger en sammenhængende række eksistenssamtaler, eller man ønsker at indtænke elementer af samtale i allerede etablerede tilbud, eksempelvis bryllups-workshops, forløb for gravide,

konfirmandfamilier, dåbsfamilier eller i arbejdet med sidstehjælpskurser, der har fokus på døden. I vores bog kommer vi med inspiration til konkrete samtaleøvelser og emner, der inddrager deltagerne og kvalificerer samtalen.

Folkekirken er og har altid været en stærk ramme om samtalen om eksistentielle spørgsmål. Med bogen *SamtaleRum* er vores håb at bidrage til, at den vedbliver at være det – og gerne for mange flere.

FAKTABOKS

Camilla Funch og Karen Ringsmose har gennem en årrække undervist i folkekirkeligt regi, udviklet materialer og haft ansvar for pædagogisk udvikling og PR i forbindelse med folkekirkens mange tilbud. De er uddannede lærere med linjefag i kristendomskundskab samt cand. pæd.er i pædagogisk filosofi med religionspædagogiske specialer.

De er begge ansat i Roskilde stift, Camilla som kirke- og kulturmedarbejder ved Herlufsholm kirke og Karen som præst i Rorup og Glim sogne.

Det KYNDIGE lægfolk

Dannelse i folkekirken er vigtig, siger tidligere provst i Slagelse provsti, Torben Hjul Andersen. Han er i dag domprovst i Haderslev stift. Her har man siden 2014 kørt de treårige forløb Teologi for Voksne. Efterspørgslen er stor.

Tekst og foto: Rasmus Birkerød

Som luthersk kirke siger vi, at alle i menigheden er præster. Derfor skal vi have et kyndigt lægfolk, indleder domprovst i Haderslev Stift, Torben Hjul Andersen.

Han sidder i bestyrelsen i foreningen "Teologi for Voksne", der tilbyder voksenundervisning i teologi i samarbejde med Folkeuniversitetet. Det er populært. Hidtil er holdene blevet fuldttegnet få dage efter, at de er blevet udbudt. I år der mindre end 10 pladser ledige til det hold, der går i gang i januar 2020.

- Det, vi hører er, at folk er glade for formen. Kursisterne vil gerne fordybe sig. De forbereder sig, læser op på stoffet og sætter pris på, at undervisningen sker via forelæsnings- og ikke gruppearbejde, siger Torben Hjul Andersen.

Kursisterne betaler 1.200 kr. om året for at deltage i det treårige forløb, der indeholder undervisning i klassiske teologiske emner som Det Gamle Testamente og Det Nye Testamente, kirkehistorie, dogmatik, idehistorie og religionsfilosofi.

Økonomisk hænger det foruden egenbetalingen sammen ved, at Stiftsrådet i Haderslev støtter med 25.000 kroner om året, mens de syv

FAKTABOKS

Antal deltagere i voksenundervisning i teologi: Max. 30 pr. hold.

En sæson består af undervisning hen over otte lørdage.

Alle undervisningsdage indledes med en morgenandagt i Haderslev domkirke.

Undervisningssted: Latinskolen ved siden af Haderslev domkirke.

Deltagerne tilmelder sig hos Folkeuniversitetet.

provstier hver bakker op med 3.000 kr. om året.

Og det er vigtigt, at Haderslev Stift tilbyder "Teologi for Voksne", mener Torben Hjul Andersen.

- Vores lutherske arv kræver, at vi har et kyndigt lægfolk, der ved noget om den historie, de er en del af. For i luthersk forståelse er medlemmerne i kirken alle præster. Det betyder, at alle ikke bare er modtager af kirkens budskab, men at de agerer selv som præster. Det kan vi se ved, at vi for eksempel har en menighedsrådslov, der siger, at det er menighedsrådet, der fastlægger gudstjenestens liturgi. Det er ikke præsterne. Vores tradition tilsiger os, at vi skal have et lægfolk, der ikke bare synes noget, men ved noget, siger Torben Hjul Andersen.

Derfor har bestyrelsen bag "Teologi for Voksne" sat nogle klare krav til undervisningen.

- Vi ønsker et niveau, der er på niveau med Folkeuniversitetet. Underviserne skal være akademikere og meget gerne på ph.d.-niveau. Niveaulet skal være så højt, at det rækker ud over det, man kan få på lokalt sogneniveau, fastslår den tidligere provst i Slagelse og nævner faget kirkehistorie som eksempel.

- Hvis man ser hen over sognenes tilbud, så er der ikke mange kirkehistoriske studieaftener eller studiekredse. Her har vi en række lektioner. Det er for at understrege, at kirkens aktuelle situation ikke lige er dumpet ned fra himlen – men har en lang historie, der går forud for vores tid. Det har betydning for, hvordan vi ser på kirken nu, slutter Torben Hjul Andersen.

ÅNDELIG DANNELSE

– et nyt menneskebillede

Tekst: Helle Brink, sognepræst, Raklev sogn, og Peter Ruge, underviser på FUV

Foto: Peter Ruge

Andelig dannelselse bygger på den forestilling og erfaring, at Ånd kan danne. Ånd er i den forstand en levende magt, som vil forme os i sit billede.

De fleste af os kender til at blive grebet af medfølelse. Medfølelsens urbillede er den barmhjertige samaritaner. Han er et menneske, som lader sin handling forme af medfølelsens impuls; ligesom vi selv kender til at blive grebet af medfølelse ved at møde lidelsen ansigt til ansigt. Vi lader os gribe, og medfølelsen tager magten.

Nu spørger vi sjældent efter medfølelsens kilde. Og normalt vil vi i vores kultur tilskrive medfølelsen os selv. Medfølelsen er min. Ligesom kærlighedsfølelsen er min - og venligheden, taknemmeligheden osv. Grundtanken i åndelig dannelselse er imidlertid, at medfølelsen kommer fra en kilde, som ikke er mig. Denne kilde er Ånd.

Paulus kender denne forestilling som en helt central erfaring. Han taler om Åndens frugt som kærlighed, venlighed, fred, godhed, mildhed og glæde (Galaterbrevet 5,22). Hans oplevelse er, at det er Åndens dannelselse, der skaber disse følelser i ham. Pointen er, at man ikke selv kan danne sig i forhold til Ånd; man bliver nødt til at lade det ske. Man kan ikke selv gøre sig god. Det eneste, man kan gøre, er at gøre sig ledig.

Ledig bliver man ved at stille sig åben og modtagelig. Vi gør det med selvfølgelighed i en tillidsfuld relation f.eks. børn og forældre eller gode venner. I forhold til Ånd kan vi tale om hjertets åbenhed. Hjertet har to retninger. Det kan vende udad imod andre mennesker, og det kan vende indad imod medfølelsens kilde og stille sig åbent for dens dannelselse. Man begynder hermed at vide af, at der rent faktisk er en kilde, og at Ånd er virkelig i den forstand, at den virker. Det betyder, at når vi mærker impulsen til venlighed, medfølelse eller den dybe glæde melde sig, så mærker vi Ånd.

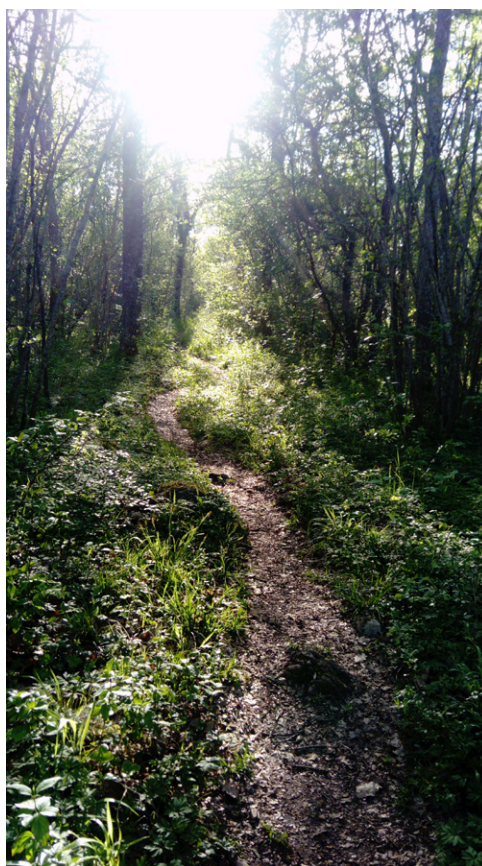
Dette perspektiv leder frem mod et nyt menneskebillede. Vi er i vores kultur tilbøjelige til at tilskrive jeget alle vores egenskaber, vilje og følelser. Det moderne jeg har så at sige taget magten over vores eksistens. Vi opfører os, som om vi er eneste herre i huset. Åndelig dannelses menneskebillede ved af, at Ånd er virkelig, og at den dybeste livsopgave er at tillade Ånd at intensivere denne dannende proces.

Forestillingen om åndelig dannelselse er gammelt kristent arvegods. Vi har ladet os forlede af kulturens fortrængning af Ånd til at glemme, at Ånd er levende og virksom. Vi taler om Ånd og synger om den, men vi er ikke gode til at vedkende os erfaringen. Måske fordi det i den grad er provokerende at tage til sig, at vi kan mærke Gud - at vi hænger sammen med Gud. Det til daglig selvberoende jeg bliver nødt til at skifte perspektiv på sig selv. Den rette holdning vil snarere være ydmygt at stille sig ledig og lade sig danne. Sådan at Åndens impuls bliver retningsættende for den virkelighed, man lever, og at det at være til tjeneste bliver den rette måde at leve sit liv.

Gudstjenesten er den åndelige dannelses primære sted i vores kirke. Det kommer fint til udtryk i salmebogens nr. 417:

**Herre Jesus, vi er her
i dit hus dit ord at høre;
vær du selv i Ånden nær,
dan vort hjerte og vort øre,
at vi må i sjæl og sinde
lukke dig og himlen inde!**

Den modtagelighed, som gudstjenesten leder ind i, kan vi bringe med hjem og forankre i egen bøn og meditation. Vejen er at lade tankerne dæmpe sig og med opmærksomhed i hjertet at åbne sig for tro på Åndens dannelselse. Det vil præge vores syn på hinanden som værdifulde og bærere af Ånd.

En engel i lommen

- en minikatekismus i lommeformat

Kristendommen kan du have i lommen.

Sognepræst Kristian Gylling fra **Hvedstrup, Ågerup og Kirkerup pastorat** tilbyder kristendomsundervisning via telefonen. Med appen "Gabriels kalender" forstår du julens fortællinger og budskaber frem mod åbning af den 24. låge.

Tekst: Kristian Gylling, sognepræst, Hvedstrup-Ågerup-Kirkerup pastorat

viden om teknologien bag en app. Selv ville jeg skrive teksterne, dog med en lokal forfatter, Vibeke Arndal, som skarp sparringspartner.

Når ideerne blomstrer

Ingen af os havde dog helt spottet, hvor kæmpestort, og utroligt spændende, arbejde, der lå forude. Det er blevet til en fantastisk rejse ind i kristenhedens dybe skattekasse i ord og tegninger med den nyeste teknik "lige til lommen". Og da det hele var ved at vokse os over hovedet, bød endnu en god ven, og mangeårig kirke-dynamo og leder, Inge Marie Nielsen, sig på banen. Hun ville gerne, med kyndig hånd, lede processen. Også hun var sendt fra

himlen på rette tid og sted.

24+1 - julekalenderens tekster har professor i dogmatik, Niels Henrik Gregersen, løbet igennem for dogmatiske unoder, og med sit "go" gav han os vores første velsignelse fra de bonede gulve. Og i oktober 2018 havde vores team så foretræde for bispekollegiet, hvor også de gav os deres velsignelse til arbejdet.

Vi blev hurtigt til et fabelagtigt godt team, fire mand høj, - og nu, ca. fire år efter holdet blev sat, er Gabriel - budbringeren af Godt Nyt - en blomstrende realitet med pt. fire hovedområder.

Indholdet

1. 24+1 Gabriels - en dogmekalender, der primært er tænkt ind i vores julekalender-tradition, men som sagtens kan læses hele året. Den er tilføjet en 25.

Ideen fik jeg fra en sms-julekalender fra et bibliotek i Jylland. Her fik jeg en lille historie hver dag i 24 dage op mod jul. Men for syvtusinde gang blev man ikke en snus klogere på julens budskab, snarere tværtimod. Det lød som et familiedrama, hvor det hele var ved at splittes i atomer. Og dog ... en knasende god idé, tænkte jeg, sådan lige at få en jule-kalenderhilsen ind på sit mini-skrivebord. Det inspirerede mig og blev ved med at vende tilbage i mine tanker som en ny og alternativ formidlingsmulighed for folkekirken. Så med den sms-oplevelse i baghovedet, gik jeg i et par år og pønsede på, hvordan jeg kunne skrue det sammen

Andre var med på ideen

Først meldte en god ven, og satiretegner på Berlingske, Bob Katzenelson, sig på banen. Han kunne da rigtig godt tænke sig at tegne noget gedigent til kirkens brug. Og hurtigt var også en anden ven, Lars Bøggild, på banen, med sin fine fornemmelse for ideen og sin store

Gabriels, da hele kalenderen også er på engelsk, og er mere brugt i udlandet end herhjemme, og mange engelsktalende lande fejrer jo jul om morgenen den 25. december.

2. En påskekalender, 9 Gabriels - hvor påskens vigtigste dogmer bliver gennemgået i tegning og ord.
3. De 10 første afsnit af Herrens Veje blev også til 10 Gabriels ud fra Adam Prices flotte og klare dogme for hvert afsnit, og de sidste 10 afsnit Gabriels er på vej, primært til brug i de mange lande filmen er solgt til i udlandet.
4. FN's 17 verdensmål SDG, har også fået hver sin Gabriel med en satiretegning og en etisk/kristent båret tekst + en relevant kort bibeltekt.

Fra appen Gabriel, her det første af FN's 17 verdensmål SDG (Sustainable Development Goals).

Der skal fordøjes

Alle de indtil nu 53 Gabriels-tekster er tegnet med en moderne streg og et glimt i øjet. De er skrevet i et nutidigt sprog, der giver alle, lige fra konfirmanderne til dåbs- og konfirmandforældre, en fin chance. Jeg anbefaler dog, at teenagere får lidt vejledning for ikke at kløjes i det, da de store kristne dogmer er formuleret i moderne streg og ord, men med respekt for den dybde og tyngde kristendommen rummer. Der er ikke hugget en hæl og klippet en tå, og der er ikke udeladt knaster i evangeliet, for at gøre emnet mere spiseligt.

Godt forberedt

De bedste oplevelser med Gabriel, jeg har haft, er, når nogen i mit nærområde kommer og siger, at nu har de læst alle 24+1 Gabriels, og de med stor glæde og et utal af spørgsmål, giver udtryk for, at nu har de for-

“

Ingen af os havde dog helt spottet, hvor kæmpestort, og utroligt spændende, arbejde, der lå forude. Det er blevet til en fantastisk rejse ind i kristenhedens dybe skattekasse i ord og tegninger med den nyeste teknik "lige til lommen".

stået sammenhængen i de kristne grundting. Og da en hårdtarbejdende konfirmand-mor, der nu ville døbes, spurgte om mulighed for forberedelse, selvom hendes tid var knap. Hun læste alle 24+1 og kom retur med en håndfuld spørgsmål. Her blev vores samtale af en helt anden karakter. En reel drøftelse af de egentlige tros-spørgsmål, fordi hun havde hele rammen på plads, og havde lært kristen-sproget og derfor kunne gå lige til biddet i dogmatikken. Men som hun sagde; jeg lærer meget privat og på mit arbejde, så jeg kunne ikke klare mere end to Gabriels om dagen, de skulle jo også fordøjes.

Konfirmand på afstand

En anden interessant oplevelse var i påsken, hvor en udenlandsdansker-familie spurgte, om jeg ville konfirmere deres to teenage-sønner, og give dem undervisning via fjernstudie ...? Vi aftalte, at de sammen skulle læse 24+1 Gabriels, lære Fadervor udenad + lære fem kernesalmer, deltage i fem lokale gudstjenester, og så ville vi gennemgå trosbekendelsen sammen med dem, når de landede tre dage før planlagt konfirmation. Og sikke en kompetent drøftelse af trosbekendelsen vi fik, der blev ikke overladt meget til senere af de videbegærlige to unge drenge.

Til sidst, men ikke mindst, brugte en præstekollega 24+1 fra Gabriels kalender som forberedelse til at få sine konfirmander til at kunne læse i Det Nye Testamente. For som hun sagde, når begrebsapparatet er på plads, er det jo langt nemmere at gå i gang med Matthæus-evangeliet.

Og det er præcis formålet med Gabriel. At uddanne og give forståelse for de kristne dogmer. Uanset hvem du er. Og hvor du er. Og der kommer stadig mere til.

Hvilken bog kunne du have lyst til at læse og diskutere sammen med kirkens ansatte i provstiet?

Hverdagen er ofte fyldt med aftaler og faste gøremål. Men hvis nu vi havde tiden, kunne det så ikke være interessant at tage en dybere diskussion om nogle grundlæggende ting inden for kirke, tro, eksistens og kristendom?

Flere af provsterne svarer her på, hvilken bog de kunne tænke sig at læse og diskutere sammen med kirkens ansatte i provstiet.

Tekst og fotos: Rasmus Birkerød

Anna Kluge

Næstved provsti

“Norden kalder – åbent afskedsbrev til den kristne kirke” af Johan Christian Nord.

Hvorfor?

Bogen er både overraskende og provokerende, men den er interessant for kristne, fordi Johan kritiserer kristendommen på en begavet måde, som giver en lyst til at svare. Den ville jeg gerne tale med andre kristne om. For den stiller os spørgsmål, vi skal kunne svare på, og som vi måske kryber udenom.

For eksempel: Har kristendommen et modsvar i mødet med andre stærke trosretninger? Og kan vi som teologer tilbyde moderne mennesker et sprog, de kan bruge til at beskrive og tale om deres personlige religiøse erfaringer?

Anne Bredsdorff

Greve-Solrød provsti

Jeg foreslår to! Det skal være:
”Tradition og fornyelse – Teologiske perspektiver på gudstjeneste og liturgi” af Nete Helene Enggaard og Rasmus Nøjgaard

”Kære Martha – ord om Gud til et liv med stress” af Lotte Lyngby.

Hvorfor?

En hel samtaledag eller en række samtaler mellem alle provstiets organister, kirketjenere, præster, kirkegårdsmedarbejdere, kordegne (og hvorfor ikke også menighedsrådsmedlemmer?) ud fra de to bøger ville være en berigende oplevelse for os alle. Jeg tror, at vi alle ville have glæde af at høre hinanden sætte ord på vores tanker om det, der hver på sin måde fylder meget på vores fælles arbejdsplads: gudstjenesten og stressen!

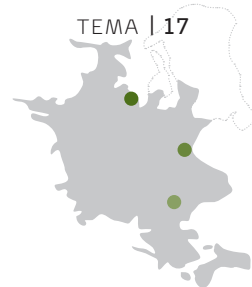
Anne-Sophie Olander Christiansen

Roskilde domprovsti

“Historien om det hele - fortællinger om magi og videnskab” af Christian Leth og Eske Willerslev.

Hvorfor?

Som ansatte og frivillige i kirken bruger vi i den daglige omgang med hinanden forskrækkelig lidt tid på at diskutere det egentlige, nemlig vores tro - eller mangel på samme. Det er sin sag at begynde på denne samtale, vi skal gerne hjælpes lidt på gled. Det synes jeg, man bliver med ”Historien om det hele”, hvor de to herrer Leth og Willerslev hver især giver deres bud på alt fra myter og magi over gener og fortid til viden versus tro. Ingen af forfatterne påstår, de har de endelige svar, der er ikke tale om bekræftelser. Det er vigtigt, for jeg mener, det ofte er frygten for at blive sat i bås med de ”rigtigt kristne”, der holder os tilbage fra at tage samtalen.

**Detlef
von Holst**
Holbæk provsti

“Det betroede menneske - opgør med forvreden kristendom” af Johannes Værgе.

Hvorfor?

Bogen er et opgør med en undertrykkende kristendom, hvor menneskets (arve)synd og Guds retfærdighed som dommer og ”tildeler” af belønning og straf står i centrum. Ikke at dette er det fremherskende Gud- og menneskesyn i nutidens danske folkekirke. Men det er det billede af troen, som ofte er udgangspunkt for dens kritikere – som f.eks. i ateisternes kampanjer. Og underbevidst ligger dette ”forvredne” syn efter min erfaring også i mange, som er grundlæggende positivt indstillet over for kirken og den kristne tro.

**Erhard Schulte
Westenberg**
Tryggevalde provsti

**“Gravskrift eller? Kirkegårdens betydning og fremtid”.
En artikelsamling udgivet af Foreningen for Kirkegårdskultur 2017.**

Hvorfor?

Det er umiddelbart svært at pege på en bog, der vil interessere alle medarbejdergrupper lige meget. Derfor ville jeg begynde med den største medarbejdergruppe: kirkegårdsmedarbejderne. Bogens artikler berører en række væsentlige udfordringer, folkekirkens kirkegårde står over for i de kommende år. Begravelsesskikke ændres. Konkurrencen fra private kirkegårde vil vokse. Økonomien vil blive presset. Omstillingsprocessen og beslutninger om planlægningen af fremtidens kirkegårde bør ikke træffes af menighedsrådene alene, og lægger op til en involvering af kirkens personale, der har den største kontakt til kirkegårdenes brugere.

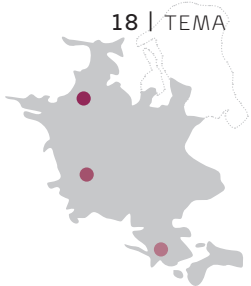

**Jens Elkjær
Petersen**
Køge provsti

“Ritualbogen”.

Hvorfor?

For at få samtalen om det allervigtigste vi gør sammen endnu mere i gang. Om gudstjenesten og de kirkelige handlinger. I vores danske folkekirke er der faktisk mange muligheder. Så snart vi er uden for højmessens, så er der endog meget vide rammer, og inden for højmessens beror meget også på de lokale beslutninger, hvis præst og menighedsråd er enige. Men det allervigtigste er processen og samtalen. Ikke bare blandt dem, men også med de øvrige ansatte og selvfølgelig menigheden...

Karin Bundgaard Nielsen

Ods og Skippinge provsti

“Mord i Mørket” af Dan Turéll.

Hvorfor?

Bogen er på 200 sider med et helt enkelt plot, som i sig selv ikke er særlig dragende. Det er derimod Turélls fantastiske evne til at beskrive stemningen i de miljøer, fortællingen udfolder sig i. Det vil jeg gerne diskutere med kirkens ansatte i provstiet: Hvordan skaber vi stemningen, de bedste vilkår for det rette miljø som ramme for Bibelens fortælling – både på kirkegård, i sognegård, konfirmandstue og i kirken.

Og så ledsaget af soundtracket fra Michael Falch med ord som: ”..så glem alt gammelt had, Vi starter ingen krige - måske en verdensfred. For i mit folk der banker, hjerter af guld. Det finder vi på flasker og i den sorte muld!”

Mette Magnusson

Stege-Vordingborg provsti

“Gud, du er jo lige her” af Charlotte Rørth

Hvorfor?

Der er sikkert nogen, der ville rynke på næsen af mit valg. Jeg har for nylig læst hendes første bog, hvor hun beskriver sit møde med Jesus. Den var ikke fantastisk, men ganske interessant. Derfor kunne jeg være lidt nysgerrig efter at læse hendes seneste bog, der skulle handle om, hvordan hun lever med sin oplevelse og om og hvordan, det har forandret hendes liv.

Selv om vi arbejder i en religiøs organisation – folkekirken – er vi ofte for blufærdige til at tale om vores egen tro og eventuelle trosoplevelser. Det kunne en diskussion af denne bog måske afhjælpe.

Ulla Thorbjørn Hansen

Slagelse provsti

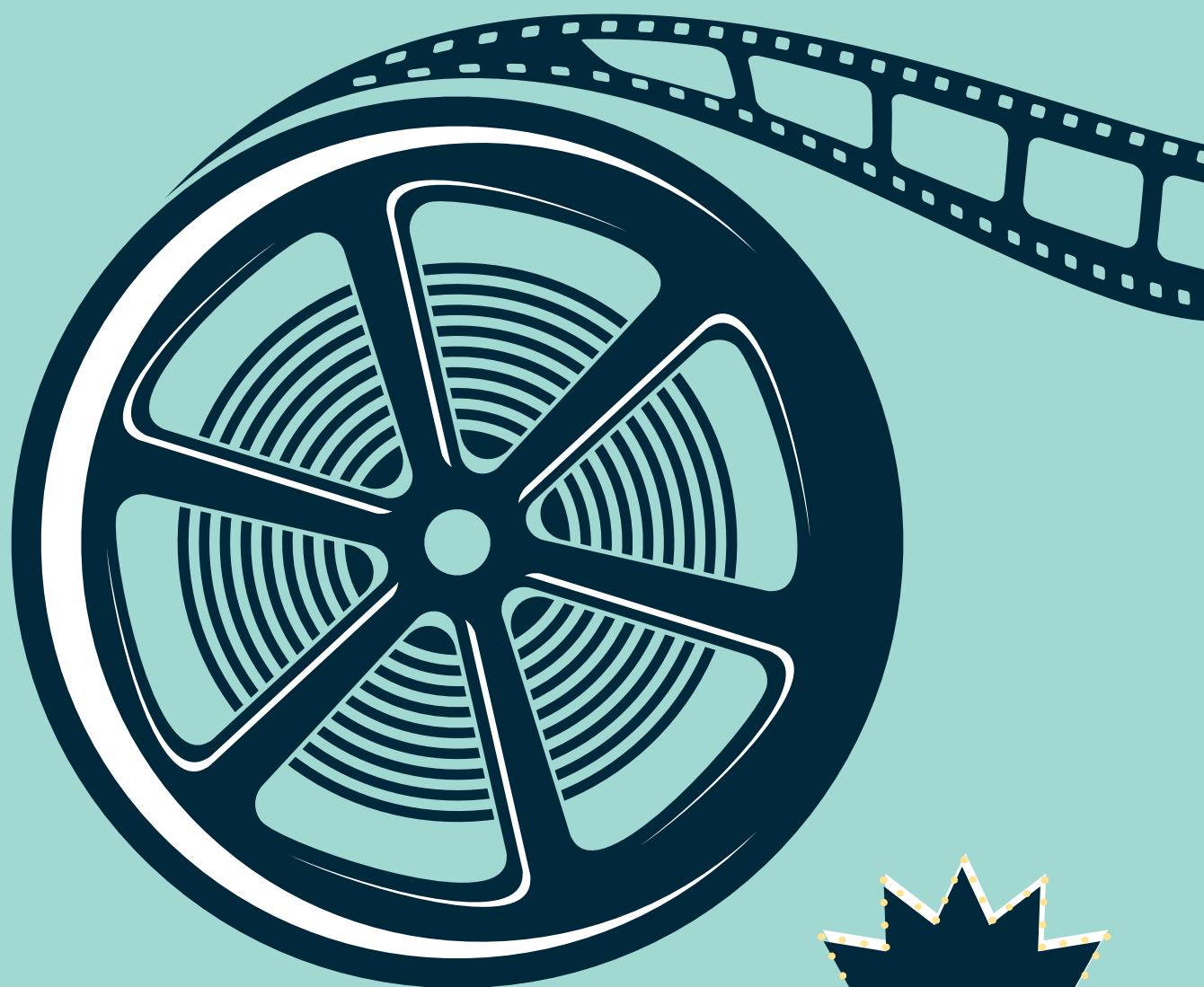
“Jytte fra marketing er desværre gået for i dag” af Morten Münster

Hvorfor?

Det er en interessant og tankevækkende bog, som kan være et godt udgangspunkt for samtaler om kirkens arbejdsmiljø. Hvad kan vi gøre for at sikre os, at kirken er og forbliver en god arbejdsplads uden arbejdsrelateret stress?

TALE FILM tale liv

En metode for gode filmsamtaler

Koncept af og tak til

**Annika Broman
& Ylva Leitzinger**

Artiklens tekst og foto: Otto Lundgaard

R I V U D O G B R U G

Kære læser!

Som du har bemærket, er der ingen filmanmeldelse i denne udgave af Stiftsbladet.

Vi vil i stedet præsentere jer for et koncept, som I skal være velkomne til at afprøve hjemme i eget sogn. Hvis I har en filmklub eller studiekreds, er rammerne allerede givet – og skulle det ikke være tilfældet, ligger der hermed en gennemarbejdet idé at bygge en god studie- og filmaften på. Eller måske flere - ?

Konceptet gør, at I med udgangspunkt i gode filmoplevelser kan få sat gang i de gode, nære og dybe samtaler, som er en uundværlig bestanddel af kirkernes voksenundervisning, og hvor det gælder, at alle kan være med, og at der ikke er svar på alle spørgsmål.

Konceptet blev lanceret på Göteborg Filmfestival i 2004 og så vidt vides afholdt første gang på dansk grund på et skandinavisk filmseminar i Filmbyen Zentropa i 2015. Erfaringen siger os desuden, at gode samtaler om film også kan finde sted mellem menighedsrådsmedlemmer, præster, medarbejdere og frivillige – i det hele taget mellem alle, der mødes for at sætte ord på de oplevelser, vi fortolker ud fra den tro, vi lever vores liv ud fra. For hvor tit sker det ikke, at vi reducerer vores filmoplevelser til at erklære, at ”Den film var elendig” eller ”Den var da meget god”? – og det er der ikke meget deling i. I lighed med store fortællinger i bogform kan også gode film hjælpe os på vej til at fortolke og måske forstå vores og andres liv – som vi jo heller ikke har fået i gave for at leve privat, men deles om.

Dannelse er også at dele, så selv små horisonter bliver større.

Konceptet hedder “Tale film, tale liv”. Det er udtænkt og udviklet af Annika Broman fra Sensus Studieförbund og Ylva Leitzinger fra Svenska Kyrkan, som vi her på redaktionen takker hjerteligt for at dele deres oplæg med læserne.

Forfatterne fortæller i præsentationsmaterialet, at det hele begyndte en søndag i Folkets Bio, hvor der var indbudt til filmforevisning med det formål at vække eksistentielle spørgsmål blandt publikum. Efter rulleteksterne var der således debat, og det skulle vise sig, at debatten på mere end én måde satte gang i tankerne. Det hele blev på vanlig vis indledt med en ordstyrer og tre indbudte eksperter, som på baggrund af filmen og på tværs af samfunds- og andre lag berigede hverandre med tanker og erfaringer; men da debatten til sidst blev udvidet til at fortsætte nede i salen, mærkedes et behov for at mødes og komme til orde i nære samtaler om det, som fælles filmoplevelser giver os.

Tanken om at udvikle og stimulere publikums aktive deltagelse opstod, og en ny måde at se og tale om film på begyndte at tage form. Som Annika og Ylva skriver:

”Vi tror, at læring bedst finder sted i samspil med andre, hvor hvert menneskes erfaringer er udgangspunkt for læring. I mødet med andre, som vil tale om film og samtidig dele af sit liv, tror vi, at der opstår noget større end det, vi oplever på egen hånd.”

**MÅNEDENS
FILM & GRATIS
POPCORN**

Tale film, tale liv - sådan kommer I i gang!

Rammer

For at alle skal kunne komme til orde, er det vigtigt at mødes og tale sammen i – gerne små – grupper, hvor mødet bygger på, at alle er subjekt, og alle er lige med hensyn til at give og dele af sig selv og sine tanker, men uden at være eksperter.

Mødet finder sted i en åben, fri samtale. En samtale, der bliver et mødested for de personlige spørgsmål, tanker og erkendelser, som en film fører med sig. En samtale, der har som udgangspunkt, at vores liv, vores erfaringer og vores tro spejler sig i det, vi har taget til os i filmen. Således er alle spørgsmål, tanker og erkendelser, der opstår i samtalen, lige gode og lige vigtige; for det er den personlige oplevelse af filmen, det handler om, når vi mødes for at tale film, tale liv.

Indhold

Samtalegrupperne består af 4-8 deltagere, og samtalen kan sagtens tage op til en times tid.

Samtalen bygger på, at alle i gruppen med hinanden deler deres tanker, følelser og erfaringer. I hver samtalerunde går ordet bordet rundt, og det er meget vigtigt, at det kun er den, der har ordet, der taler. Hver deltager skal have mulighed for at tale færdigt og uden afbrydelse samt at lytte uden at blive afkrævet stillingtagen med hensyn til, hvad de andre i gruppen fortæller.

Inden filmen mødes samtalegruppen første gang. Deltagerne præsenterer sig og får af samtalelederen oplyst de tre nøgler. Disse nøgler udgør forudsætningen for samtalen, der påbegyndes efter filmen, idet de giver samtalen fremdrift og hjælper deltagerne til at holde den nære og gode samtale i fokus. I samtalen tages nøglerne i rækkefølge med én runde pr. nøgle.

Disse tre nøgler er:

1. En følelse
2. En person/en karakter
3. En scene

Nøgle 1: En følelse

Hvilken følelse sidder du med efter filmen?

En følelse, der har nået mig og er blevet siddende efter filmen, deles med gruppen. Til en begyndelse kan det være svært at få hold på sine følelser. De kan sidde et sted derinde og have svært ved at give sig til kende, måske der er flere følelser i gang. Derfor skal alle have tid til at mærke efter i stilhed og vælge, hvilken følelse, de vil fortælle gruppen om, inden samtalerunden går i gang.

At finde og vælge én følelse til præsentation for andre kan være svært og ofte opleves som personligt. Derfor er det vigtigt, at følelserne ikke bliver kommenteret i samtalen.

Nøgle 2: En person/karakter

Hvilken person/karakter berørte dig i filmen?

En person/karakter, der talte til mig og berørte mig, bliver udvalgt og delt med gruppen. Persongalleriet og handlingen medfører gerne, at flere personer melder sig i erindringen, og det kan være svært at vælge – men sådan er det med mennesker.

Under samtalerunden skal hver deltager fortælle, hvorfor netop denne person/karakter er valgt. Hvad var det, der gjorde mig oprørt, stolt, glad, trist, bevæget i mødet med ham eller hende? Hvordan mødte han/hun mig? Udviklede han/hun sig og hvordan?

Efter denne runde kan der eventuelt finde en kort samtale sted, dog under passende hensyntagen. Det er vigtigt, at samtalen hele tiden foregår med udgangspunkt i den enkelte deltager, og at ingen føler sig krænket eller udstillet.

Nøgle 3: En scene

Hvilken scene er blevet tilbage i dig?

En scene, der satte sig på nethinden, eller som jeg ikke kan blive færdig med, berørte mig og bliver delt med gruppen.

Her bliver samtalen ofte noget længere og kan udvikle sig. Det er derfor vigtigt, at hver deltager får nogenlunde samme taletid til rådighed, og at ingen begynder at kommentere på andres indlæg, før samtalerunden er afviklet, og alle er kommet til orde. En scene beskrives ofte med inddragelse af følelser og personer; derfor er det fint at afslutte samtalerunden med denne nøgle.

Den gode samtale

Den gode samtale giver os mulighed for at dele tanker og erfaringer lige. Derfor er det nødvendigt med et trygt og åbent samtalemiljø, hvor deltagerne husker hinanden på, at:

- Vi er her for vores egen skyld.
- Det er godt, at vi er forskellige. Det medfører en dybere og brede forståelse af filmen, vi har set.
- Vi analyserer ikke filmen, men lader den være grundlaget for en samtale.
- Vi taler personligt og ud fra egne erfaringer.
- Vi lytter aktivt – i øvrigt en spændende øvelse!
- Det, som vi taler om i gruppen, bliver i gruppen.

Samtalelederens opgave er at hjælpe deltagerne til at følge reglerne samt have ansvar for, at tiden bliver holdt og taletiden fordeles, så alle får lige mulighed for at deltage i samtalen.

God fornøjelse!

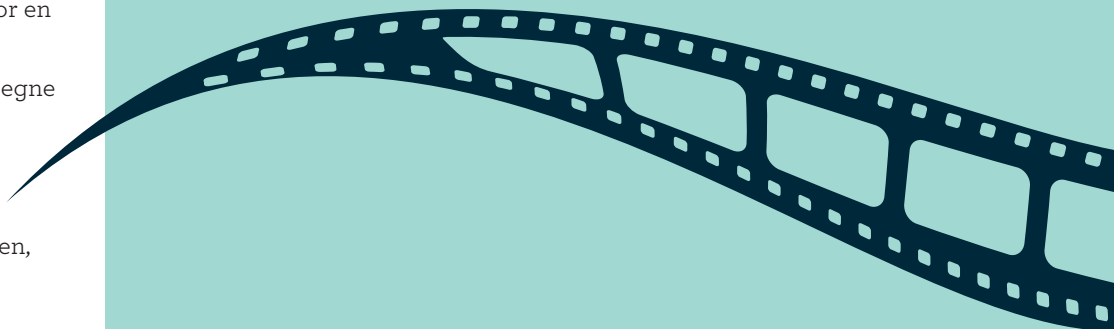
Hvis I mangler inspiration til film at tale om ...

Filmogtro.dk er en webside med fokus på bl.a. filmanmeldelser, nyheder og baggrundsartikler - og som ud fra en kunstnerisk og værdibaseret, kristen synsvinkel ønsker at inspirere brugerne til at se og anvende film ud fra det samme perspektiv.

Kirkeogfilm.dk er en webside med fokus på bl.a. filmanmeldelser, internationale filmfestivaler og materialer til brug for undervisning - og som har til formål at formidle oplysning, opmuntring og inspiration mellem kirkens og filmens verden.

Menighedsraad.dk/medlemsydelse/inspiration/gabrielprisen/ Landsforeningen af Menighedsråd har sin egen filmpris, Gabriel, første gang uddelt i 2003. Filmprisen er en kirkelig markering i festlig ramme af en nordisk kvalitetsfilm.

Svenskakyrkan.se/film Under overskriften "Film som livstolkning" deltager den svenske kirke i samtalen om vor tids livsspørgsmål gennem uddeling af filmpriser, deltagelse på filmfestivaler og gennem filmarbejde i menighederne.

Vox- pops

“Hvordan gør I hjemme hos jer?” Det spørgsmål bliver formentlig stillet en hel del gange, når vi mødes på tværs af sognegrænser. På Stiftsdagen i Roskilde blev det i al fald stillet mindst seks gange, da vi gik rundt i kongrescentrets store sal under kaffepausen og indhentede lige så mange gode svar.

Hvad ville I selv svare, hvis nogen spurgte til, **om I hjemme hos jer har erfaring med kirkelig voksenundervisning?** Læs og tænk selv videre.

Tekst: Otto Lundgaard Fotos: Christina Molbech

Jóannes Holm, Holbæk provsti,
“arbejder med konfirmander og minikonfirmander og den slags”.
I Vipperød sogn er der kristendomsundervisning for voksne. Et kursus, hvor der tages forskellige emner op og bliver diskuteret, også efter ønsker fra menigheden. Når jeg sådan tænker mig om, så springer det lige frem i hvert fald. Andre steder har der været mere klassisk bibelforberedelse, søndagens tekst, kom i maskinrummet sammen med præsten, salmemarathon og den slags.

Lisbeth Dyxenburg, sognepræst, Raklev sogn.
For 7-8 år siden startede jeg noget, der hedder “Troscafé”, hvor vi efter gudstjenesten spiste en lækker frokost sammen, mens vi talte om kristendom. Det opstod, fordi jeg havde hørt så mange spørge “Hvad går det ud på?” og “Vi kunne godt tænke os at høre om, hvad I lærer konfirmanderne.” Så det var en slags konfirmandundervisning for voksne. Men det ebbede desværre ud, så det har vi ikke mere.

Bettina Slotsvang, menighedsrådsmedlem, Lellinge sogn.
Vi har haft nogle studiekredse. Sammen med et andet sogn, Højelse Sogn, har vi haft Filosofiske Saloner. Det var en stor succes.

Egon Jacobsen, menighedsrådsmedlem, Herlufsholm sogn.
Ja, det har vi da. Vi har meditation i kirken, og lige nu laver vores præst Thomas et kursus i ikonfortolkning. Vi har haft teo-kurser for et par år siden og “sang og cykle” – også for voksne.

Esther Krejberg, menighedsrådsmedlem, Stenlille sogn.
Nej, det har vi ikke – ikke decideret. Om vi skulle have noget, kommer an på, hvad det skal indeholde.

Maria Hjort, sognepræst, Stenlille-Stenmagle pastorat
Jeg synes, det lyder som en rigtig god idé, og det behøver jo ikke være præstebåret. Det kan sagtens være båret af frivillige i menigheden, fx en bibliotekar eller en skolelærer, som leder en litteraturgruppe.

Dannelse, stiftsråd og arbejdsområder

Tekst: Bodil Therkelsen, formand for Stiftsrådet

Foto: Otto Lundgaard

Der er en nysgerrighed efter at forstå, at få tankerne i sving, at dele udsagn og skismaer med hinanden. Vi danner os. Her er stemningen indfanget fra debatten om FN's 17 klimamål under Himmelske Dage på Heden. Foto: Henrik Vinther Krogh.

I min optik er stiftet kæmpestort: rent geografisk kan man blive helt svimmel ved tanken om de mange km mellem Odden i nord og Møn i syd, Korsør i vest og Store Heddinge i øst. Det tæller langt over 500.000 folkekirkemedlemmer, omkring 300 menighedsråd og omkring 1.500 menighedsrådsmedlemmer samt ca. 270 præster til at lede gudstjenester og kirkelige handlinger.

Det er noget af et opland, som stiftsrådet har at arbejde med. Heldigvis sidder der en repræsentant for hvert af de 12 provstier i stiftsrådet, så vi kan holde kontakten med hinanden og med stiftet som sådan.

Stiftsrådet har et stort udvalgsarbejde til opgaver på regionalt plan, opgaver vi hver især som menighedsråd ville have svært ved at løfte: udviklingsarbejder omkring grøn kirke, diakoni, volontører til tredjelande og nu liturgi for at nævne nogle områder. Når udvalgene har

indhold nok til at dele med hinanden, holdes konferencer, bl.a. dåbskonferencen, for at fokusere på udvalgte samtaleområder i menighedsrådenes arbejde. Ensomhed blandt unge har været et tema fra diakoniudvalget og global kristendom har et missionalt projekt kørende omkring unge volontører til tredjelande.

Som stift har vi igennem mange årtier holdt fast i Stiftsdagen, enten med fire års intervaller eller som nu, hvor stiftsrådet lægger op til, at vi ses hvert år med et nyt tema som paraply over samvirket i stiftet. Det giver mulighed for at danne nye inspirationer til vores lokale og provstirelaterede samarbejder.

Men er menighedsrådsarbejde, provstiudvalgsarbejde og stiftsrådsarbejde bare organisationstrang og måder at gennemføre et gammelt system på med indviklet lovgivning og bureaukrati? Gennem statistik kan vi følge til- og afgang fra folke-

kirken, både den naturlige ved dåb eller manglende dåb og dødsfald eller udmeldelser. Gennem årene har der været stigende problemer med at rekruttere personer til menighedsrådsarbejdet, og i lange tider var religion i det offentlige rum uønsket og en privatsag. Og så kommer modbølgen lige så stille: menighedsråd, præster og flere frivillige skaber muligheder for åndelige dimensioner, pilgrimsvandring, Camønoen - den mønske udgave af Caminoen - retræter, bibellæsning og samtalesaloner, og offentlighed omkring trosliv og -spørgsmål blomstrer som aldrig før. Kendte personer stiller deres trosliv til vores rådighed. Der er en nysgerrighed efter at forstå, at få tankerne i sving, at dele udsagn og skismaer med hinanden. Vi danner os.

Denne dannelsesproces har godt fat i vores stift. Lige om lidt tager stiftsrådet fat på en aften med vores udvalg og stiftsråd for at blive klogere på vores samlede muligheder. Næste år er det med udgangspunkt i provstiudvalgenes samarbejde med stiftsrådet. Vi danner os i en løbende proces.

Gå på forskellige hjemmesider og se de righoldige tilbud til fordybelse, til dannelse. Et omdiskuteret ord, men ikke desto mindre et begreb, der hylder hele det skabte menneske, det dannede menneske. Vi danner os i hinandens billeder, og vi danner andre med vores tanker og initiativer. I hverdagen tænker vi måske ikke så meget over denne store paraply, som vi arbejder under. At søge, afsøge, inspirere, iværksætte og give muligheder for det frie initiativ i alle hjørner af stiftet er grundlæggende udvalgsarbejdets vigtigste fundament. Kald det dannelse eller uddannelse.

Forude venter Himmelske Dage 2022 i Roskilde: gad vide hvordan stiftsrådets udvalg, provstier og menighedsråd kan danne os i denne proces og i disse kommende "Himmelske dannelses-dage"? Endnu et inspirationsområde kan tages ind i udvalgsarbejdet - grib muligheden, så vi til stadighed danner os.

“

Vi mødtes forinden på præstegården, hvor der blev serveret stjerne-skud og citronmåne til de fremmødte.

MÅNELANDINGS-GUDSTJENESTE

Fællesgudstjeneste for Kongsted sogn og Ulse-Egede pastorat

Tekst og fotos: Jeanette Capion, sognepræst, Kongsted sogn

I Webster Presbyterian Church, ikke langt fra NASAs center i Houston, står et altersæt tilhørende en af verdens måske kendteste. Altersættet er Buzz Aldrins.

Buzz Aldrin var astronaut på den første månelandings-ekspedition i 1969. Med om bord på Apollo 11 havde Aldrin et hjemme-altersæt og dér oppe i rummet indstiftede han nadveren med disse ord:

“Jeg vil gerne invitere hver enkelt til at lytte med, lige meget hvor man er, og hvem man er, for et øjeblik at tænke over de begivenheder, der har fundet sted gennem de seneste få timer – og for at bringe takken videre på hver sin egen måde!” “Jeg er vintæret. I er grenene. Den, der bliver i mig, og jeg i ham, han bærer megen frugt; for skilt fra mig kan I slet intet gøre.”

Herefter tog Neil Armstrong et kæmpe-skridt for menneskeheden.

At gå på månen var en guddommelig oplevelse – og flere astronauter fra de følgende måneekspeditioner beretter om stærke religiøse oplevelser. Mange havde en oplevelse af, at Kristus eller Gud gik sammen med dem. Gene Cernan, som blev den sidste mand til at gå på månen, fortæller:

“Videnskab og teknologi fik mig frem til månen. Men da jeg kom frem, kunne videnskab og teknologi ikke forklare, hvad jeg så og følte.”

“Når du kigger på jorden, så roterer den majestætisk og mystisk om sin akse. En akse, som du ikke kan se, men som må være der. Der er ikke en snor, der holder den op. Jorden bevæger sig med formål. Den bevæger sig logisk.”

“Guds fingeraftryk. Det er for smukt til at være sket ved et tilfælde. Der må være noget, som hverken du eller jeg kan forstå, når det kommer til verdens skabelse eller ved livets mirakel. Der er en skaber. Der er en Gud.

En eller anden, nogen, noget – en værende, en kraft – placerede vores lille jord, solen og månen midt i et stort mørkt tomrum.”

Den 16. juni i år var der fuldmåne, og den dag inviterede vi til månelandings-gudstjeneste kl. 21.30 i **Kongsted** kirke for at fejre 50-året for månelandingen. Vi mødtes forinden på præstegården, hvor der blev serveret stjerneskud og citronmåne til de fremmødte.

Bagefter gik vi over i kirken og fejrede, at Guds skaberværk, jorden, ser majestætisk og mystisk ud fra månen og hørte de forskellige beretninger om mødet med Gud, som astronauterne har fortalt. Alt dette iblandet en masse smuk musik fra organist Lene Hemmingsen, sanger Stina Schmidt og visesanger Leon Hegelund.

Gudstjenesten blev sluttet af med Neil Armstrongs sidste ord, inden Apollo 11 ramte jorden:

“Til alle jer, der har kigget eller lyttet med: Gud velsigne jer og god nat fra Apollo 11.”

Udenfor var solen samtidig på vej ned.

Til tonerne af Glenn Millers “Moonlight Serenade” gik vi ud af kirken og op i tårnet. Heroppe så vi solens sidste stråler og en stor smuk rund måne lyse ned på os, som om den fortalte os, at mørket aldrig kan gribe Guds lys.

Hvad vil du foretrække: rødvin, portvin eller druesaft?

Det spørgsmål stillede vi fra **Køge** kirke til omkring 1000 borgere i Køge den 15. juni på Køge torv. Anledningen var et turistevent, som Visit Køge havde arrangeret i hele byen.

Tekst og fotos: Charlotte Dybdahl Winther, sognepræst, Køge sogn

Køge kirke havde fået tilbuddet om at deltage i eventet, da vi jo dagligt har mange turister i kirken, faktisk omkring 20.000 turister om året. Så selvfølgelig skulle vi også deltage i et sådant arrangement.

I stedet for blot at stå med nogle foldere valgte vi denne dag at dække op med nadverelementerne og lave en undersøgelse af, hvad Køges borgere ville foretrække. Hvidt brød, mørkt brød eller oblater? Rødvin, portvin eller druesaft? Der var smagsprøver på alle tingene. Og så var der selvfølgelig en præmie til alle, som deltog i vores undersøgelse: En tur i kirke. En præmie der kunne indløses over hele landet og på en valgfri søndag.

Vores lille undersøgelse viste, at de fleste foretrak groft brød, og så kunne vi også hurtigt se, at Køge-borgerne, de er glade for portvin!

Vi blev på denne dag kun mødt af glade ansigter, der syntes, at det var et forfriskende indslag fra kirkens side, og det blev til mange gode snakke hen over vores intermistiske alter. Vi mødte en enkelt, der mente, det var blasfemi, fordi nadveren for hende var så hellig, at man ikke kunne tage den ud af kirkerummet. Jeg prøvede at forklare på god luthersk vis, at det jo egentlig ikke var nadver, da det jo kun var elementerne, og for at det kunne blive til nadver, så skulle elementerne ledsages af ord. Det overbeviste hende desværre ikke. Men det blev til en god snak, ligesom det også gjorde med alle andre, der kom forbi.

Fordomme blev løsnet op

Og det overraskede mig, hvor mange der faktisk havde en holdning til nadveren. Hvor mange der fortalte, at de aldrig gik til nadver, fordi de mente, at det kun var for de særligt hellige. Der blev altså denne dag løsnet op for mange fordomme omkring nadveren.

“Og det overraskede mig, hvor mange der faktisk havde en holdning til nadveren. Hvor mange der fortalte, at de aldrig gik til nadver, fordi de mente, at det kun var for de særligt hellige. Der blev altså denne dag løsnet op for mange fordomme omkring nadveren.”

for mange fordomme omkring nadveren. Og selvom det var et turist-event, så blev det til en mulighed for at snakke om noget så kirkeligt som syndsforladelse. Og forhåbentlig er det noget, som de snakker videre om, når de kommer hjem, til deres naboer, til deres familier – at de på Køge torv mødte præsten, som havde smagsprøver med på nadveren, at de slet ikke vidste, at det var sådan det hang sammen med nadver, men at den nu gav lidt mere mening. Måske de gerne vil have mere og kommer i kirke, måske de tager naboerne med i kirke og går til alters, måske troen får betydning i deres liv, måske... måske præsten bare drømmer?

Men en god dag var det og en god måde at møde byens borgere på og en god måde at få sat nadveren i fokus. Det skal dog her til sidst siges, at undersøgelsen ikke rokke-

de ved holdningen hos Køge kirkes præster til, hvad der skal uddeles – den ene bruger portvin, den anden druesaft, den tredje begge dele, og alle bruger oblater.

Dannebrog lagde til

Tekst: Otto Lundgaard

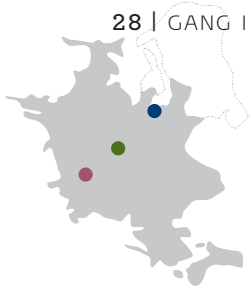
Fotos: Christina Molbech

Det er ikke hver dag, det sker. Eller hvert år. Men den 28.-29. maj lagde H.M. Dronning Margrethe II vejen forbi Køge på sit årlige sommertog. Kl. 10 lagde kongeskibet Dannebrog til ved kajen i Køge havn og blev modtaget af hundreder af Dannebrogsviftende køgensere.

Blandt medlemmerne i modtagelseskomiteen var biskop Peter Fischer-Møller, der her hilser på Majestæten. Herefter gik karetturen gennem byen, under eskorte af garderhusarregimentet. Det blev ikke til noget kirkeligt besøg – sådan da; dog blev Køge kirke besat udefra i to tilfælde, nemlig på karetturen gennem byen samt ved et besøg i Kjølge Miniby. Inden afrejsen dagen efter fik Borup skole royalt besøg.

*“Der er ingenting, der maner ...”
Ringstederne var - trods mørke skyer -
modt talstærkt op på valdemarsdag
kl. 9 og deltog i fællessangen, mens
kirketjenerne lod sognets nyindkøbte
Dannebrog gå til vejrs.
Foto: Bo Gabrielsen.*

DANNEBROG GIK TIL TOP(S)

Tekst: Otto Lundgaard

Den 15. juni var det - ifølge myten - 800 år siden, Dannebrog dalede fra himlen som givet os fra oven. Begivenheden blev fejret landet over, og også flere kirker i stiftet deltog i markeringen på eller i dagene omkring valdemarsdag. Stiftsbladet har på de følgende sider lagt vejen- i ord og festtale - forbi **Slagelse** og **Roskilde**, samt - i billeder - forbi **Ringsted** og Slagelse.

Maria Harms, hvordan og hvornår fejrede I Dannebrog i Roskilde?

- Vi har holdt valdemarsdag i Roskilde domkirke så længe, at jeg ikke ved, hvornår vi begyndte. I år vidste vi, at fejringen i København ville blive meget stor og trække mange folk, og at færre derfor ville komme til vores gudstjeneste. Vi endte derfor med at holde gudstjeneste valdemarsaften, altså dagen før - ligesom når vi fejrer juleaften og nytårsaften. Der kom mange mennesker, og det var meget festligt.

- Til gudstjenesten holdt biskoppen tale for flaget, vores pigeor sang og hjemmевærnsorkestret spillede. Gudstjenesten indledtes med en procession i kirken, hvor fanerne blev båret ind. Processionen standse som altid et kort øjeblik ud for Glücksborgernes kapel, da det var Kong Christian den Tiende, der i 1912 tillod, at man ved hjælp af salg af dannebrogflag kunne samle penge ind til faner.

Hvor mange faner stillede der til fejringen?

- Der blev uddelt 6 nye faner, og 10 andre faner var med.

Hvem havde taget initiativ til fejringen?

- Gudstjenesten er altid et samarbejde mellem Roskilde domkirke og Danmarkssamfundets afdeling i Roskilde og Lejre.

Var der andre festligheder i samme anledning, og deltog I fra kirken også i dem?

- Efter gudstjenesten gik vi i optog gennem byen. Roskildegarden og Hjemmевærnsorkestret førte an, biskoppen og jeg gik med i ornat. Turen gik ad gågaderne og endte i Palæets gård, hvor borgmester Joy Mogensen holdt tale.

Hvilket evangelium havde du valgt at prædike over?

- Jeg prædikede over Romerbrevets kapitel 13, hvor der står: "Tag lysets rustning på".

- I Glücksborgernes kapel i Roskil-

Detalje fra faneborgen foran Skt. Mikkel's kirke. De mange forskellige foreninger og laug, der stillede med faner, vidnede sammen om det fællesskab, som sognepræst Simon Buchwald prædikede om. Foto: Henning Skou.

de domkirke er Kong Christian den Tiende og Dronning Alexandrines kister udhugget i marmor, så der dannes et Dannebrog. Mit udgangspunkt for prædiken var, at mine konfirmander i første omgang troede, at der lå en dyne på kisten. Jeg talte derfor om de forskellige ting, vi kan iklæde os, dvs. søge beskyttelse i, ligesom Gud i skabelsesmyten gav Adam og Eva skindtøj, da de skulle forlade paradiset. Det kan fx være i vores forhold til andre mennesker eller vores samhørighed med vores flag og folk, at vi finder en form for ly.

- Konfirmanderne endte med at genkende Dannebrog, da de fik øje på korset. I modsætning til alt andet i vores tilværelse kan Guds beskyttelse gennem korset ikke forgå.

Simon Buchwald, Skt. Mikkel's Sogn, Slagelse, I var også samlet omkring Dannebrogfejringen den 14. juni?

- Yep.

I Slagelse, Skælskør og Korsør på samme dag i samme provsti. Var der tale om et samarbejde?

- Ja. Det var organiseret af Danmarkssamfundet, som er dem, der varetager orientering og oplysning

om det danske flag, dets historie, kultur og dets brug nu til dags. Så de har været primus motor bag arrangementet og har rakt ud til kirkerne og spurgt, om vi havde lyst til at fejre det i de store byer i provstiet.

- Det sagde vi selvfølgelig ja til. Der har været nedsat en arbejdsgruppe bl.a. med vores provst om planlægning af det her, hvor det blev besluttet, hvilke af provstiets kirker, det skulle fejres i, hvoraf min - Skt. Mikkel's kirke - var den ene af dem. De andre var Skt. Povls kirke i Korsør og Skt. Nikolaj kirke i Skælskør.

Var der andre festligheder i samme anledning, og deltog I fra kirken også i dem?

- Det startede på torvene rundt omkring - på Torvet i Skælskør, Solens Plads i Korsør og Nytorv i Slagelse - med et festarrangement med musik og sang og taler ved borgmesteren samt tale i kirken ved den forhenværende borgmester, Sten Knuth. Så det har været et stort arrangement med musikere og hele skrudet.

Var der også faner med?

- Masser af faner. Det sidste, jeg hørte, var, at der hos os var i hvert fald 29 faner, hvoraf en af dem var

Detalje fra faneborgen foran Sct. Bendts kirke; kirken, hvor Kong Valdemar, der sejrede og - måske - hjembragte Dannebrogsgfanen i 1219, ligger begravet. Blandt festgudstjenestens festtalere hortes byens borgmester og Estlands ambassadør i Danmark.
Foto: Bo Gabrielsen.

en kongelig fane. De kom fra forskellige foreninger, hvor vi så sammen hylder fællesskabet. Jeg fortalte så om det kristne fællesskab i kirken.

Hvilken tekst prædikede du over?

- Jeg prædikede over Johannes-teksten om det sande vintræ. Om det med at være forskellige, men samlet under ét - at vi har forskellige flag rundt omkring i verden, men er samlet under den fane, som vi kalder Den treenige Gud.

Biskoppens tale ved festgudstjenesten valdemarsaften i domkirken

I morgen er det valdemarsdag.

I aften tager vi forskud på fornøjelserne, som vi her til lands har for vane at gøre det med juleaften som det tydeligste eksempel.

Vi fejrer i de her dage, at det ifølge legenden er 800 år siden, at Dannebrog faldt ned fra himlen, da kong

Valdemar og hans hær kæmpede og sejrede i Estland i slaget ved Lyndanisse i 1219.

Dengang et sejrssymbol midt i et blodigt slag. I dag et symbol hele folket har taget til sig.

Da vi i Danmark for 200 år siden - dvs. 1819 - fejrede valdemarsdagen, var det med en nyskreven sang fra Danmarks store digter, Adam Oehlenschläger. Som mange ved, hed sangen: "Der er et yndigt land". Kendt og elsket er den blevet, men nogle af dens vers er nærmest gledet ud. Et af de vers, vi sjældent synger, lyder:

*Vort Dannebrog er smukt,
Det vifter hen ad Havet
Med Flagets røde Bugt.
Med Flagets røde Bugt.
Og stedse har sin Farve hvid
Dit hellige Kors i Blodet,
O Dannebrog, i Strid.*

Måske er verset med tiden gledet ud, fordi Oehlenschläger her beskriver Dannebrog som en stridsfane, et sejrsteget farvet af fjendernes blod. Men verset afspejler, at fra begyndelsen af - og også for 200 år siden - var Dannebrog først og fremmest den fane, som kongen brugte til at demonstrere sin magt og derfor satte på søværnets og hærens master og skjolde. Kort sagt brugte

"Godmorgen, hver og én, som sidder ved et morgenbord ..." Generationerne måtte rykke tæt sammen ved bordene, da der efter flaghejsningen blev budt på morgensang, morgenkaffe og -brød. Men der blev plads til alle om bordene. Foto: Bo Gabrielsen.

kongen Dannebrog i sin tjeneste for at beskytte rigets grænser og angribe andres.

Men for 200 år siden var tiderne ved at skifte. Oehlenschläger, Grundtvig, Ingemann, guldaldermalerne og alle de andre kulturpersonligheder, som i 1800-tallet fremhævede Dannebrog, var i gang med at fortælle en anden historie om flaget, end den rolle det gennem århundreder havde haft som kampsymbol. De var i gang med at fortælle en ny historie om det danske folk, og Dannebrog blev et af de symboler, de brugte i det projekt.

For det var hårde tider. Først tog englænderne flåden. Så tog Sverige Norge. Og til sidst tog tyskerne Sønderjylland. Fra at have været en af de større europæiske magter, var Danmark blevet et lille land, som ikke havde hverken lyst eller kræfter til at gå i krig mod nogen.

Men samtidig med at Danmark geografisk var blevet stadig mindre, var noget nyt ved at bryde frem. Vi fik en ny grundlov med folkestyre og frihedsrettigheder. Højskolerne gik i gang med at danne danskerne til ansvarlige medborgere i et demokratisk samfund. Man sang fædrelandssange og glædede sig over det danske sprog. Og alt det blev digtet sammen med Dannebrogens røde felter om det hvide kors.

Sådan blev Dannebrog efterhånden til et flag, der krøb op på juletræet og ind på fødselsdagsbordene. Det blev foldet ud på stadions og hejst til tops i kolonihavehuset.

Et samlende symbol på Danmark og danskhed. Og det kan der siges meget godt om. Men det var, som om man undervejs glemte, hvor det hvide kors i flaget kom fra, og hvilken historie det havde at fortælle.

For korset i Dannebrog er ikke menneskers magt- og sejrstegn; det er Guds tegn, forsoningens tegn. Et

“

*Uden korset som
forsoningens tegn ville
vores flag blot være
fire løse røde flapper;
der var på vej i hver
sin retning. Nu er de
samlet af det hvide
kors i midten.*

tegn på den forbindelse mellem jord og himmel, som Jesus Kristus er. Hans udbredte arme, der favner hele verden fra øst til vest. Det hvide kors, hvis krop når fra kant til kant, er der, for at minde os om, at Kristus ikke trak streger og ikke satte skel, men han rakte ud mod alle dem, der var udenfor, alle de skæve og forkerte, dem der færdedes i grænseegnene. Det blev for meget for magthaverne, så de endte med at få ham dømt som oprører og gudsbespotter, og de henrettede ham på et kors.

Sådan når Dannebrogens hvide kors fra kant til kant i flaget og minder os om ham, som gik til kanten, ja ud over kanten for, hvad mennesker bryder sig om og kan rumme med deres følelser og forstand. Alt sammen for at nå os med budskabet om, at der er mere, der forener mennesker end adskiller. Uden korset som forsoningens tegn ville vores flag blot være fire løse røde flapper, der var på vej i hver sin retning. Nu er de samlet af det hvide kors i midten.

Og det er nu den historie, Dannebrog er med til at fortælle. Og der-

for giver det god mening i disse dage at fejre, at det dalede ned fra himlen for 800 år siden. For korset sætter altid Guds store spørgsmålstegn ved vores drømme om magt og sejr, samtidig med at det er tegnet på, at Gud er med mennesker i den hverdag, der er vores, og hvor vi skal leve sammen med al vores forskellighed.

Det vil sige, at når korset er fortegnet for det, vi gør som nation og folk, så er vores egen klogskab og visdom også sat ud af kraft. Det påstår apostlen Paulus i hvert tilfælde. Han siger, at det er en dårskab for mange. Og sådan kommer vi også tit til at formulere os: Jamen, vi kan jo ikke redde hele verden, og vi skal passe på vores eget, og hvad med grænserne og hvad med sproget og hvad med sammenhængskraften.

Og det kan der bestemt være noget om.

Men det hvide kors på den blodrøde grund peger ud over vores forstand og vores egeninteresser, peger på den Gud, hvis visdom er større end vores. Den Gud, der lod sig korsfæste for at åbne vores øjne for, at jorden er vores fælles hjem, og at vi er hinandens medmennesker på tværs af alt det, der til daglig adskiller os.

Tænk sig, at vi er en nation af danskere med et sprog og med et land, der har et flag, som rummer så stor og livgivende historie, som kan rumme os, som vi er, fra vugge til grav.

Tænk, at vi har et Dannebrog, der kan hejses, når et barn kommer til verden, og igen, når opstandelsens ord har lydt ved kisten. Det kan hejses, når vi står til en landskamp – ikke som adskillelsens symbol, men som symbolet på at Kristus gør det muligt for os at mødes på tværs af det, der ellers skiller os i hverdagen. Tak for Dannebrog.

Og tillykke med de 800 år i morgen!

Ny kirke i Trekroner taget i brug

Tekst og fotos: Rasmus Birkerød

Futuristisk arkitektur uden vinduer.
Den ny kirke i Trekroner vækker opsigt.
Stiftsbladet var med, da kirken Pinsedag blev taget i brug. Se billederne her.

Kirken er spektakulær, futuristisk og overraskende. Intet vindue ses i bygningens vægge. Til gengæld kommer alt lysindfald fra oven. Formen er organisk og antallet af rette vinkler i bygningen kan givetvis tælles på én hånd.

Set fra luften har kirkebygningen form som et hjerte. Set fra jorden er den helt sin egen - som en særegen form for hule, der gemmer på en hemmelighed, man bliver nysgerrig efter at udforske.

Under gudstjenesten sang kirkens kor Nybyggerkoret "locus iste" ("dette sted") fra den nye kirkes balkon.

Sognepræst Jarl Ørskov Christensen prædikede over pinseteksten i Johannesevangeliet og talte om dette at tage prædikestolen i brug for første gang; her drog han paralleller til vores liv, der består af en lang række førstegangsoplevelser.

Første spadestik til Trekroner kirke blev taget i 2017. Kirken har kostet godt 60 millioner kroner at bygge. Der er ikke brugt statslige eller kommunale penge i forbindelse med finansieringen.

Himmelev sogn skønner, at der i forbindelse med åbningen af kirken i pinseweekenden fra fredag til mandag allerede har været omkring 1.500 besøgende.

“Sig appelsiiiiiiin!” Jennie og Kim fra Herlufmagle var blandt de 18 par, der havde taget imod tilbudet om drop-in vielse i Sct. Peders kirke i Næstved. Efter vielsen fik vi et billede af de nygifte sammen med deres børn Marcuz, Maggie og Melanie.

I medgang og modgang, men ikke i huj og hast

Hen over sommeren har de første ægtepar været for alteret under de første, men bestemt ikke sidste drop-in vielser i stiftet. Dog er dette nye tiltag også blevet mødt med andet end begejstring - for hvor værdigt er det sådan at holde bryllupper på samleband? Stiftsbladet var med, da Sct. Peders kirke i **Næstved lagde - og gav - rum til de mange par, der havde valgt at tage imod tilbuddet.**

*Tekst: Otto Lundgaard
Fotos: Christina Molbech*

Det første indtryk, man mødes af i Sct. Peders kirke klokken lidt over 12 på denne lørdag, er indtrykket af liv. Mens eftertrykket af det typiske danske sommervejr rystes af paraplyen, bemærkes det, at selvom der er mennesker alle steder i den store kirke, har alle fået

en plads. Ingen travlhed mærkes; vi har tid. Stemningen er afslappet åben og alligevel højtidelig, som det er ved bryllupper.

Oppe ved alteret holder en præst tale for dagens første drop-in brudepar, men ikke en gang så langt oppe i kirken som ved trappen op

til korrummet kan vi høre hende. Hun bærer ingen mikrofon; det er der ikke brug for, eftersom de eneste, der er mødt op for at overvære vielsen, er fire halvvoksne børn og et par ældre familiemedlemmer, der har taget plads nærmest alteret og brudeparret, som er afslappet klædt i sommerdress.

Man mærker, at det lille selskab ved alteret skaber deres eget rum i den store kirke - og at kirken i det hele taget lader sig gavmildt fylde af flere sådanne rum, hvor folk kan tale sammen, uden det forstyrrer. På den forreste højre kirkebænk sidder således det næste brudepar og deres børn klar, ledsaget af præsten, der har taget imod dem og under den indledende samtale indhentet de obligatoriske oplysninger til DNK: parrets fulde navne, adresser, CPR-numre og medlemskab samt

vidnernes navne og adresser, alt sammen vedlagt den fornødne prøvelsesattest fra kommunen.

Fra deres pladser følger de, at parret oppe ved alteret knælende modtager Guds velsignelse. Den samme opmærksomhed ydes diskret fra kirketjenerrummet til venstre for alteret, hvor et par frivillige har taget opstilling bag gitteret. Som den ene af dem siger med et smil: - Det er en fornøjelse at være med til at gøre så mange mennesker glade.

Det enkle og det nemme

Netop som svaleredeorgelet sætter i med "Bryllupsmarchen", lyder fra kirkens dyb det velkendte knald fra en champagneflaske. Lyden kommer fra kirkens nordlige sidefløj, hvor en tredje af de frivillige har taget opstilling ved et bord med glas, hjerteformede chokolader og kiks. Af samme grund forlader nygifte Ulf og Linda ikke kirken lige med det samme, men drejer til højre, da de når til enden af midtergangen og hilses med et "Til lykke" mange steder fra - herunder fra et par, der netop er ankommet.

Der skåles i champagne, og præsten overrækker en boggave med bibelfortællinger. Efter nogen tid sætter selskabet kurs mod udgangen for at hente deres vielsesattest på kirkekontoret. Jeg spørger Ulf, hvad der fik ham og Linda til at vælge at blive gift ved en drop-in vielse, og svaret falder omgående og selvfølgeligt: - Nemheden. Og så kan vi holde en fest, når vi har lyst. Så er der ikke så mange traditioner.

Svaret følges op af sognepræst Christine Pihl, Rønnebæk, som er én af de fem tjenstgørende præster i ornat:

- Jeg synes, det er vidunderligt, at man kan lave et koncept i kirken, hvor man ligesom går til sagens kerne: Vi vil gerne leve med hinanden i medgang og modgang, vi vil gerne knæle foran alteret, og vi vil gerne have en velsignelse. Og nu kan vi som kirke tilbyde det.

- Egentlig har vi jo altid kunnet holde enkle bryllupper i vores mange, små landsbykirker, og mange gør jo også brug af det, siger hun og påpeger: - Men i dag markerer vi også en

"Titte-bøh!" Sognepræst Kristina Hermansen og et af dagens første drop-in brudepar venter.

åbenhed omkring kirken og kan få sendt ud i offentligheden, at: dette her gør vi faktisk.

Oppe fra alteret vinker Christines kollega Rikke Milan Nielsen, Skelby-Gunderslev, klar til organisten, der spiller dagens andet brudepar fra alteret og ud i livet. Alt, hvad der skal til ved en kirkelig vielse, er vitterligt til stede. Det nemme og enkle sætter det væsentlige ved en kirkelig vielse i relief.

- Det viser, at det tager pusten fra folk, når de tænker: Den store fluffy brudekjole og dyrt jakkesæt og brudepiger og middag og invitationer; men her kan de komme for det helt centrale: at ville hinanden og sige ja til det. Og få det store orgelbrus for fulde gardiner, rent ud sagt, fortæller Christine Pihl.

Der manglede noget

Efter den første af de tre timer, som drop-in vielsen er berammet til, har fem par været for alteret. Netop det femte par er ældre end gennemsnittet, men er mødt op uden vidner. Sådanne kræves nemlig ikke til en kirkelig velsignelse.

Oda og John har været sammen i 33 år og borgerligt viet i de 28; men som Oda fortæller: - Igennem alle årene har jeg for mit vedkommende syntes, at der manglede noget.

Hendes fortælling er åbenhjertig og rørende:

- Så jeg har spurgt ham igennem alle årene, for det kunne jo være -

men hver gang har John sagt nej. Men så her for en lille måned siden spurgte jeg ham igen, og da havde jeg sat mig for, at så var det sidste gang, jeg spurgte. Da sagde han også nej.

- Så læste vi annoncen i avisen, indskyder John, og Oda fortsætter: - og da kom han og friede til mig. Og så må jeg indrømme, at jeg sagde ... at det måtte jeg overveje. Men på et tidspunkt sagde jeg ja. Derfor.

Mange om festen

Mange selskaber gør én fest, og en fest er netop, hvad man fra præstegruppen havde forventet, fortæller sognepræst Karen Marie Bøggild, Sct. Peders sogn, der dog indrømmer, at festen ikke var givet på forhånd:

- Til i dag tænkte jeg: Kommer de mon klokken 12 eller hvad? - men jeg havde overhovedet ikke haft den mindste form for forventning om, at der stod 4-5 par og ventede.

- Men du spørger til forventningerne ... jeg vil nok hellere vende det til, at vi har haft et håb, ler hun og uddyber: - Et håb om, at de mennesker, som havde kontaktet os på forhånd, også dukkede op. For vi er blevet kontaktet af 5-6 forskellige og af forskellige årsager.

Interessen har været stor og har rakt langt, også geografisk set:

- Jeg spurgte nogen, hvorfra de havde hørt om det, og den ene sagde: Jeg har set det i avisen, og den anden: Jamen, jeg har da læst det på Facebook. Og det giver en ret fin fornemmelse af, at vi har annonceret på den rigtige måde. Men derfra og så til at vide, om der kommer nogen ... Det er altså ... Ja, lige nu er jeg meget glad!

Hvor mange er I mødt på arbejde?

- En organist, kordegnen på kirkekontoret, en fast kirketjener og fem præster: Christine, Rikke, Kristina, Tommy og jeg selv.

- Endelig er der mødt seks frivillige, fortæller Karen Marie. - For et par dage siden opdagede jeg, at der

Oda og John forevige efter deres kirkelige velsignelse.

kun var tre - og at de to ville komme lidt senere på dagen, og så panikkede jeg og gik i gang med at ringe rundt. Og det har været rigtig godt, fordi der jo var alle mulige opgaver med at få tændt lys, sætte blomster op på bænkerne og få stillet an til, at de kunne få et glas bagefter.

De frivillige er i det hele taget med til at holde kirken åben, som en af dem tidligere har fortalt. Et faktum, der ikke kan beskrives eller ses udefra, men derimod mærkes i det øjeblik, man træder ind i kirkerummet og modtages af venlige ansigter.

- Det føles rigtig, rigtig rart, at der er nogen på flere forskellige stationer i kirken, så det kan slet ikke overvurderes på sådan en dag, at man har gode frivillige, der bare kaster sig ind i det og løfter i flok. Og så har vi udnævnt en af de frivillige til at være koordinator ... Øhhh, ja? ...

Samtalen bliver afbrudt, da et nyt par træder ind i kirken.

Karen Marie tager imod, og sammen tager de plads på stolene i den sydlige sidefløj til en samtale. Der ender med bryllup.

Drop-in vielsens egentlige værdi

Vel er der al mulig grund til at være tilfreds og fornøjet med dagens tal, der omregnet giver et par for alteret for hvert tiende minut denne tidlige lørdag eftermiddag; men endnu mere vigtigt er, at kirken med sit tilbud om drop-in vielse forstår at

imødekomme folkets efterspørgsel mht. at gå i kirke og gå herfra igen med Guds velsignelse. Og faktisk ikke andet end det.

Samtlige fremmødte har kunnet bekræfte den gængse opfattelse, at ikke to ægtepar er ens. Nogle er kommet alene, andre med deres nærmeste familie, nogle er mødt op i deres almindelige tøj, andre har - med deres børn - været klædt på til bryllup. Som fx en familie, vi mødte på vej til parkeringspladsen:

- Hvad så, mor, skal vi ikke kaste brudebuketten? spurgte den ældste datter/brudepige.

- Nej, den vil jeg beholde selv, svarede bruden, der med et smil betragtede familiens bil, som "nogen" havde udsmykket med bryllupsgraffiti og et par tomme colaflasker bundet i snor til kofangeren.

Hvert par kan have haft deres grund til at søge kirken; men alle blev de taget imod.

Og det er det, der gælder.

FAKTABOKS

I alt 15 par blev viet og tre par kirkeligt velsignet under drop-in vielsen i Sct. Peders kirke.

Fredag den 14. juni blev 7 par viet ved drop-in vielse i Kirke Hyllinge kirke.

Himlen bringer du jo med

I Kristi Himmelfartsdagene bød Herning velkommen til Himmelske Dage på Heden – en fælleskirkelig festival, der én gang hvert tredje år samler alle fra alle kirker og kirkesamfund. Stiftsbladet var med på åbningsdagen; herom kan I læse på de næste sider, hvor billedsiden også giver indtryk fra de øvrige dage.

Tekst: Otto Lundgaard

Fotos: Henrik Vinther Krogh og Otto Lundgaard

Klokken er kvart i to om eftermiddagen, og jeg står i en tætpakket menneskemængde på Torvet midt i Herning. Selvom der endnu er et kvarter til, at de Himmelske Dage på Heden åbner med en fællesgudstjeneste i det fri, må vi konstatere, at himlen for længst *har* åbnet sig – og dermed bragt et par tusind stående kirkegængere endnu tættere sammen.

Sjældent har kirkekaffen foltes så dejligt varm og hjemmebaget smagt så herligt som efter den regnfulde åbningsgudstjeneste på Himmelske Dage på Heden.

Vi søger sammen under de mange medbragte paraplyer, søger ly hos hinanden og søger at holde modet oppe ved at tale om vejret (mens ingen gør noget ved det, typisk). Således er der én i forsamlingen, der konstaterer, at meningen med **logoet** for de Himmelske Dage på Heden pludselig er gået op for hende; det er naturligvis

en vandpyt, som den ene af de vandrende fødder træder i. Arrangørerne har sandelig været forudseende.

Oppe fra scenen lyder biskop Henrik Stubbkjær's milde røst, at "i dag tager vi regnen, i morgen kommer solen, og sommeren kommer i weekenden". Vejrpåbudet, som i øvrigt skal vise sig at holde stik, løfter stemningen på Torvet. De mange paraplyer letter ikke ligefrem udsynet til storskærmene med salmeteksterne, men vi klarer "Almagts Gud, velsignet vær", "Herre, du vandrer forsoningens vej" og "Må din vej gå dig i møde" på hukkommelsen, godt akkompagneret af messingsuppen fra Prinsens Musikkorps. Måske det havde været prikken over i'et, hvis det store, fælles kirkekor til venstre for scenen havde sunget "Kærlighed fra Gud", idet et af versene slutter med linjen "Himlen bringer du jo med". Det mærkes!

Højt til himlen

Her er på alle måder højt til himlen. En højde, der matcher Viborgbiskoppens efter eget udsagn kæmpestore forventninger, som han delte under prøverne et par timer forinden:

- Der har været en voldsom interesse, fortæller han. - Nu har vi lige stået og hørt 500 korsangere, der skal hjælpe os her til åbningsgudstjenesten. Der er 1.700 gospelsangere, der skal synge på lørdag aften (under Det himmelske Show / red.), mere end 400 forskellige workshops og et internationalt gæsteopbud, som jeg aldrig har set før. Så der er virkelig noget at komme efter, jeg glæder mig rigtig meget.

Kan man kalde De himmelske Dage et kirkeligt folkemøde?

- Ja, det må man sige. Det er det i hvert fald blevet, og det er hele byen, vi indtager, lige fra gågaden og ud til Mulighedernes Marked. Vi bruger museerne og bibliotekerne, så det er virkelig et kirkernes folkemøde.

Og det er så dig, der skal åbne det klokken 14?

- Jeg skal være med til det, bekræfter Henrik Stubbkjær, - og det glæder jeg mig til. Vi skal modtage en 50-100 pilgrimsvandrere, som slutter sig til her. Så går vi i gang med vores åbningsgudstjeneste, og så er det skudt i gang.

Vandringstemaet "Gå med" er det bærende på Himmelske Dage og naturligvis derfor også åbningsgudstjeneste

stems tema. Stående under en regnbuefarvet paraply - der minder om det runde symbol for FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling - forkynder biskoppen om Himmelske Dages formål:

- Vi begynder dagene med gudstjeneste, og vi slutter dem også med gudstjeneste for at understrege det, som også er dagens evangeliums pointe til os på denne Kristi Himmelfartsdag: at vi som mennesker aldrig går alene. For vi tror på den Gud, som selv går med os. Den Gud, hos hvem der er mange boliger, og hvor der også er gjort en plads rede til os.

“

*Det mærkes, at folk vil
hinanden her; man
mødes med dem, man
kender, og dem, man
ikke kender endnu,
bliver man selv mødt af.
Det gør denne festival
til noget særligt,
tænker jeg.*

- Og når det handler om boliger, da ved vi jo alle, at der er tre ting, der betyder noget. Det er beliggenhed, beliggenhed og beliggenhed. Og kære venner, i dag skal vi høre om de boliger, der ligger i allerforreste række; boligerne i Guds hus, og det vil sige i Gud selv. Viceværtten for dem er tilsyneladende Jesus. Han går i forvejen for at skaffe plads til sine disciple i denne Guds boligforening. En himmelsk bolig, kvit og frit, med mangfoldige rum og med plads til flere.

Tak for kaffe

Ordene om plads til flere bliver manifesteret såvel under gudstjenesten, hvor vi sænker paraplyerne og paraderne og følger opfordringen til at hilse på hverandre, som efter, hvor der træktes med kirkekaffe og muffins. Og det skal tilstås, at aldrig har et krus varm kaffe smagt så himmelsk, som da vi bogstavelig talt stormer det halve dusin kaffe-

borde, der står linet op i gågaden sydside.

Venlige, ældre mennesker fra landsogne i Hernings provstier skænker kaffe og opfordrer til at prøve én af hver slags af de hjemmebagte muffins. At kaffen og bagværket er hjemmebrygget og -bagt i det-og-det sogn fremgår af skiltene på bordene, og bekræftes tillige af et par menighedsrådsmedlemmer, der rykker sammen og giver plads under haveparasollen.

Et marked med muligheder

Gågaden fører ned til Mulighedernes Marked, der ligger på Hernings officielle markedsplads i midtbyens vestlige del, og som åbner ved firetiden. Her møder jeg Hanne Hummelshøj, sognediakon i Hundige-Kildebrønde pastorat og med sin familie flittigt deltager, når der kaldes til Himmelske Dage.

De to ventede rapporter om dåb og nadver samt om gudstjenesten blev sendt ud og præsenteret i forbindelse med Himmelske Dage på Heden. Pixibøgerne, som rapporter i kort form bliver kaldt, er på vej ud til menighedsrådene. Her taler Fyens biskop Tine Lindhardt formand for fagudvalget for dåb og nadver.

- Vi har faktisk været med mange gange, fortæller hun.
- Vi går rundt her på Mulighedernes Marked for at se, hvad der er. Det er så første runde; næste runde går jeg nok for mig selv for at blive inspireret arbejdsmæssigt, fordi jeg synes, det er rigtig vigtigt at få nogle kontakter til mit daglige arbejde.

Trafikken ind og ud af de mange telte er i fuld gang, og jeg spørger til, hvad Hanne ellers har af planer under hele sit ophold. Det viser sig, at hun selv skal være på.

- Jeg skal holde en workshop i morgen i Herning Frikirke om diakonalt nærvær, der rækker ud. For tre år siden arbejdede jeg meget med diakonalt nærvær som en måde at være sammen på, så vi kan få fat i hele den ressource, som ældregruppen er, til vores deltagere. De ældre har en stor ressource i at være diakoni for det menneske, de sidder ved siden af. Det synes jeg, er vigtigt, og det er så det, jeg gerne vil fortælle her.

Mulighedernes Marked er stort, men ikke uoverskueligt. Ud over de to snese telte, der er opstillet som en rækkehusbebyggelse på en campingplads, findes her også et informationstelt, et stort caféfelt, en scene til musik og debat samt en mobilkirke. I morgen får børnene en hoppekirke indviet.

Teltene er befolket med alle tænkelige kirkelige organisationer inden for bl.a. kirkeliv, mission, diakoni, medier, bøger og salmebøger, og her udbydes og sælges virkelig meget til inspiration. Men der er andet og mere, som også bliver udvekslet. Det mærkes, at folk vil hinanden her; man mødes med dem, man kender, og dem, man ikke kender endnu, bliver man selv mødt af. Det gør denne festival til noget særligt, tænker jeg.

I folkehavet indgår også flere biskopper, hvoraf et par stykker skal på om fredagen i det store telt på Mulighedernes Marked og rapportere fra de tre liturgiske udvalgs arbejde – jf. pixibøgerne om hhv. gudstjenesten og dåb og nadver, som i disse dage er på vej ud til menighedsrådene til videre debat. På søndag deltager samtlige biskopper og H.M. Dronningen i en tv-transmitteret

festgudstjeneste i Herning kirke i anledning af 100-året for etableringen af Dansk Kirke i Udlandet.

Offentlig debat

På vejen tilbage ad den 5-600 meter lange gågade mod Torvet fornemmes, at de Himmelske Dage på Heden efterhånden er nået til byen. Hen over gågaden hænger bannere med Himmelske Dages omtalte logo med fødderne (og vandpytten), og i lighed med arrangementet i København i 2016 er der opstillet samtalesofaer foran butiksfacaderne; en enkelt skriftestol er der endog blevet plads til. Ingen af disse steder er dog nær så besøgt som gratis-suppekøkkenet foran Kirkens Korshærs genbrugsbutik, der hurtigt må melde om tomme gryder. Men man lover, at der er mer', hvor det kommer fra.

Torvets store scene danner rammen om førstedagens første debat, der samler os klokken fem. Stemmerne, der transmitteres klart ud over byen, er velkendte; de tilhører DR-journalisterne Paula Larrain og Christoffer Emil Bruun, som er værter under programmet "Tidsånd's" debat om aktuelle samtidsudfordringer. I dag med klima og næstekærlighed på agendaen.

I den første af to debatter mødes Roskildes biskop Peter Fischer-Møller og præsten Sørine Gotfredsen. Begge er gode debattører, idet de taler med og lytter til hinanden i en dialog, hvor Gotfredsen lærer os en ny gløse: "klima-ateister", om mennesker som hende selv, der har været for længe om at forstå, at tingene kan ændre sig grundlæggende som følge af vores adfærd i naturen. Parterne imellem er der enighed om det enkelte menneskes ansvar for klimaet; til gengæld står det anderledes til mht. opfattelsen af kirkens rolle i klimakampen.

- Det er ikke folkekirken, men de lokale kirker, der går ind og arbejder med det her, anfører biskoppen: - Kristendommen er ikke kun noget, der handler om den enkeltes kommen til rette med sig selv og sin samvittighed; kristendommen er også noget, der udfolder sig i samfundet, og som er med til at inspirere mennesker til den måde, vi lever med hinanden på. Kristendom lever af at blive delt.

Fra debatten på den store scene på Herning torv mellem biskop Peter Fischer-Møller og sognepræst Sørine Gotfredsen. Debatten blev ledet af Paula Larrain og Christoffer Emil Bruun, DR.

- Men når du siger, at nogle kirker gør meget for at være grønne, så vil vi et sted i fremtiden måske have en situation, hvor nogle kirker profilerer sig på at være grønne kirker og dermed har en særlig moralsk position i egne øjne, udtaler Gotfredsen og advarer mod, at det kunne kirkerne også komme til at bære præg af, således at der på den måde ville være rigtige og forkerte kirker.

- I Roskilde stift har vi kun forkerte kirker, fastslår biskoppen med et smil, som vi også får transmitteret på storskærmen.

”Næste gang: Roskilde – og det bliver Roskilde”

Ifølge det omfangsrige, spændende program – der giver ærgrelse over, at jeg skal nå et tog hjem om et par timer – vil debatten om klimaet og kirkens rolle i verden og menneskers liv fortsætte under flere former til og med søndag. I dag bliver der lige akkurat tid til et besøg på Herning Bibliotek, hvor FN's 17 Verdensmål præsenteres i en forsamling, der også tæller tilhørere, som egentlig var gået på biblioteket i andet ærinde.

Dette – at forbigående først stiller sig interesseret op for derpå at tage plads som aktive tilhørere – er med til at illustrere den folkemøde-karakter, som de Himmelske Dage med rette fik første gang i København i 2016 og nu vil få succes med at gentage i Herning.

Tanken er interessant, også for Stiftsbladets læsere. For denne fælleskirkelige festival, som har fundet sted hvert tredje år siden 1968, står over for en gentagelse.

I Roskilde i 2022.

Vi ses på de Himmelske Dage.

Topmode foran informationsbuden. Til højre i billedet Viborgs biskop Henrik Stubbjær i dialog med sognepræst Vita Andreassen, formand for Betlehems Venner. Vita var således ledsager for en af gæstetalerne, Mitri Raheb, luthersk præst fra Betlehem og leder af Dar al Kalima University College of Art and Culture. Mellem dem Mads Christoffersen, generalsekretær i Danske Kirkers Råd, der står bag Himmelske Dage på Heden.

FAKTABOKS

Formålet med Himmelske Dage er på bredest mulig fælleskirkelig basis at samle mennesker – både til trospraksis og trosamtale. Det betyder, at der sættes fokus på hvad troen er. Der sker meningsudveksling, hvor man i fællesskab behandler kirkens opgaver og problemer i verden, ligesom der er et ønske om at drøfte og tage hånd om et praktisk engagement i samfundet – lokalt, nationalt, internationalt og fælleskirkeligt.

Kilde: himmelskedage.dk

Inspirationsdag om konfirmander og højmessen

Uge efter uge sidder konfirmanderne på kirkebænkene til højmessen, men hvad gør vi for, at konfirmanderne skal føle sig hjemme og som ligeværdige deltagere? En undersøgelse viser, at konfirmanderne vurderer højmessen som kedelig, irrelevant og svær at følge med i og prædiken som en lang tale, de ikke forstår. Undersøgelsen viser også, at konfirmanderne snarere oplever et postuleret end et reelt fællesskab i kirken.

Men der er faktisk ting, man kan gøre for at tænke konfirmander og højmesse sammen, både hvad andagt, undervisning og prædiken angår for at ruste konfirmanderne til at deltage i højmessen og gøre højmessen mere tilgængelig for konfirmanderne.

Kurset henvender sig især til præster og andre, der arbejder med konfirmander.

Undervisere: Karen Togsverd Hansen, MA og sognepræst i Skæring, og Stinna Åhrenst, religionspædagogisk konsulent i Roskilde stift og sognepræst.

HVORNÅR

Onsdag den 6. november kl. 9.30-16.00

HVOR?

Sortebrødreklosteret, 1. sal nær Skt. Nikolai kirke, Kirkestræde 2A, 4300 Holbæk. Adgang fra Klosterstræde 7 eller adgang fra stien mellem kirken og klosteret. Parkering på plænen mellem kirken og klosteret.

HVAD KOSTER DET?

Ingen deltagerbetaling.

Tilmelding senest den 24. oktober på DAP'en eller facebook-begivenheden Kursus: Konfirmander og højmessen